

Naročniki in bralci GLASA, za vse izžrebance smo pripravili zanimivo potovanje Po Prešernovih stopinjah po Koroški in Kanalski dolini Zamudniki, pohitite s plačilom naročnine

LETO XXII. — Številka 28

Ustanovitelji: obč. konference SZDL
Jesenice, Kranj, Radovljica, Šk. Loka
in Tržič. — Izdaja CP Gorenjski tisk
Kranj. — Glavni urednik Igor Janhar
— Odgovorni urednik Albin Učakar

GLAS

KRANJ, sredi, 9. 4. 1969

Cena 50 par ali 50 starih dinarjev

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik.
Od 1. januarja 1958 kot poltednik.
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Od 1. januarja 1964 kot poltednik
in sicer ob sredi in sobotah

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Današnji družbeni dogovor

Z današnjimi volitvami v zbor delovnih skupnosti občinskih skupščin bo končan prvi del volilnih priprav, katerim smo bili priča v zadnjih nekaj mesecih. Za nami so zbori delovnih ljudi, kandidacijske konference v delovnih skupnostih, evidentiranje in potrditev kandidatov za bodoče odbornike in poslance itd.

Če bi hoteli podati še tako kritično oceno, moramo ugotoviti, da je bil v letošnjih pripravah omogočen slehernemu proizvajalcu — občanu sproščen pogovor o možnih kandidatih, o nadaljnjih nalogah občinskih skupščin in odgovornosti bodočih odbornikov oziroma predstavnikov proizvajalcev.

Organizacije socialistične zveze na terenu in sindikalne organizacije v delovnih organizacijah, kot nosilci priprav na volitve, so dosledno izvajale sprejeta oziroma potrjena načela o samoupravnem in demokratičnem izboru, kandidiranju ter programiranju nalog in o sestavu bodočih skupščinskih teles.

Ko se bomo danes na voliščih odločali in demokratično izbirali naše predstavnike v občinske skupščine, moramo vedeti, da so bila že dosedanja prizadevanja takšna, da bi izbrali najboljše. Lahko tedaj rečemo, da nam že sedanjí sestav kandidatov zagotavlja, da si bodo bodoči odborniki prizadevali uresničiti predvidene naloge, cilje in želje. Dolžnost in demokratična pravica vseh pa je, da danes še enkrat razmislimo in se odločimo.

Vedeti namreč moramo, da bodo skupščine uspešnejše, če bo v njih dovolj neposrednih proizvajalcev, kmetov, kulturnih in prosvetnih delavcev, žensk in mladih ljudi. Današnje volitve pa pomenijo hkrati tudi krepitev samoupravnih demokratičnih odnosov in družbeni dogovor pri uveljavljanju zmožnosti vsakega posameznika.

A. Ž.

Gostje iz Oldhama odpotovali

Kranj, 8. aprila — 66 mladih pevcev in godbenikov iz prijateljskega mesta Oldham je danes dopoldne z letalom odpotovalo v Anglijo. Prebivalcem kranjske občine so se ta in minul teden predstavili s štirimi koncerti. Med obiskom v Kranju so si ogledali tudi nekatere kulturne in

druge zanimivosti v občini in na Gorenjskem. V ponedeljek zvečer pa jih je sprejel tudi predsednik občinske skupščine Slavko Zalokar.

Ta obisk, ki ga lahko uvrstimo v okvir kulturnega sodelovanja med Oldhamom in Kranjem, je še bolj utrdil prijateljsko sodelovanje med obema mestoma.

Občinske kandidacijske konference na Gorenjskem

Sestav slovenske delegacije bi bil lahko boljši

V skladu z zakonom o volitvah zveznih poslancev in na osnovi Pravilnika o med-občinski kandidacijski konferenci so v ponedeljek v vseh gorenjskih občinah, razen v škofjelški, zasedale občinske

kandidacijske konference. Obpravnavale so listo kandidatov za slovensko delegacijo v zbor narodov zvezne skupščine.

Na vseh zasedanjih pa so razpravljali tudi o vlogi in

organizacijskih posegih v SZDL danes. Teze o tej problematiki je sprejela republiška konferenca socialistične zveze na svoji četrti seji. V Radovljici pa so med drugim pregledali tudi sestav kandidatov za odbornike občinske skupščine.

Ko so obravnavali predložene kandidate za slovensko delegacijo, so tako v Kranju kot v Radovljici nekateri delegati izrazili precejšnje nezadovoljstvo. Menili so, da bi bil sestav oziroma predlog kandidatov za slovensko delegacijo v zbor narodov zvezne skupščine lahko boljši. V Radovljici pa so tudi poudarili, da bi občinske kandidacijske konference morale imeti več praktičnih možnosti pri dokončni izvolitvi kandidatov za slovensko delegacijo.

V razpravi o vlogi in organizacijskih posegih socialistične zveze so se na vseh kandidacijskih konferencah zavezali za čimdoslednejšo uresničevanje tez, ki jih je sprejela republiška konferenca socialistične zveze. Radovljiški delegati pa so predlagali, da bi v tezah morali obravnavati tudi vlogo socialistične zveze v obrambnih pripravah in odnos SZDL do naših narodnostnih skupin v zamejstvu.

Občinska kandidacijska konferenca v Škofji Loki je o teh vprašanjih razpravljala včeraj (torek) popoldne.

A. Ž.

Zadnja seja kamniške skupščine

Kamnik, 8. aprila — Danes je bila v Kamniku zadnja seja kamniške občinske skupščine v tem mandatnem obdobju. Odborniki obeh zborov so po živahni razpravi sprejeli odlok o urbanističnem programu, odlok o urbanističnem redu in odlok o gradbenih delih, za katere ni potrebno lokacijsko in gradbeno dovoljenje in o gradbenih delih, za katere je potrebno samo gradbeno dovoljenje. Poleg tega so sprejeli še odlok o obvezni in splošni de-

ratizaciji na območju kamniške občine. Na koncu seje je predsednik občinskega sindikalnega sveta Kamnik Vinko Dobnikar v imenu družbenopolitičnih organizacij podaril predsedniku kamniške občinske skupščine knjigo Vinka Vinterhalterja Življenska pot predsednika Tita. Predsednik Vinko Gobeč pa se je vsem odbornikom zahvalil za tesno sodelovanje in njihovo zavzetost pri reševanju številnih vprašanj občinskega pomena.

vig

VIII. spomladanski sejem v Kranju

Sejemski popust in 50 razstavljavcev

V Kranju bodo v soboto, 12. aprila, že osmič odprli spomladanski sejem. Tako kot prejšnja leta oziroma drugi sejmi bo tudi ta v prostori delavskega doma. Razen tega bodo podjetja in zasebniki razstavljali tudi v posebni montažni hali, modna revija pa bo v avli občinske skupščine.

Za letošnji spomladanski sejem se je prijavilo rekordno število razstavljavcev — podjetij in zasebnikov. Kar petdeset podjetij in zasebnih obrtnikov bo razstavljalo in prodajalo stanovanjsko opremo, tekstil, tehnične predme-

te, kmetijske stroje in motorna vozila. Na modni reviji pa bo sodelovalo 39 podjetij s 180 modeli. Med podjetji so tri tudi iz Italije.

Organizatorji sejma so se tudi tokrat odločili, da bo vstopnina za sejem in revijo 100 starih dinarjev. Kranjska občinska skupščina pa je tudi letos za sodelujoča podjetja znižala občinski prometni davek za prodajo blaga od 4 na 2 odstotka. Tako bodo razstavljavci lahko razstavljeno blago prodajali po posebnih sejemskih cenah.

Sejem bo trajal do 21. aprila, odprt pa bo od 8. do 19. ure.

A. Ž.

Komunisti sredi družbenih dogajanj

S konference osnovne organizacije ZKS Podljudelj

Ne bom govoril o idejnih problemih našega razvoja, povedal bom, kaj smo in kaj bi komunisti Podljudelja lahko storili, da bi bila dejavnost naših družbenopolitičnih organizacij in krajevne skupnosti ter društev še uspešnejša. Minuli dve leti sta pokazali, da smo bili komunisti zares sredi družbenega dogajanja in pobudnik mnogih stvari, ki spreminjajo našo

vas in naše odnose. Tako približno je na nedavni letni konferenci krajevne organizacije ZKS Podljudelj dejal dosedanji sekretar Karel Abačič.

In res, iz vsega povzročila in razprave je veliko spoznanje, da je dejavnost organizacije ZKS lahko še kako praktična, prisotna in vsakodnevna delu in takšna, da vsakdo lahko čuti, da člani ZKS veliko

pomenijo v nekem kraju. Ne pomenijo veliko zato, ker so člani ZKS, ampak zato, ker s svojim delom dajejo ton in vitalnost vsemu družbenopolitičnemu življenju vasi.

Krajevna skupnost Podljudelj je ena najbolj razgibanih in delavnih v tržiški občini in prav gotovo so komunisti k temu mnogo pripomogli. V zadnjem času so poleg mnogih razgovorov in sestankov ob pomembnih dogodkih doma in v svetu pripravili celo vrsto predavanj, s čimer so praktično slehernega vaščana seznanili s sodobnimi dogajanjmi.

Koliko je komunistom Podljudelja do tega, da bi njihova organizacija kar najbolje delala, je pokazala izredno živa razprava o novem sekretariatu in sekretarju organizacije. Novo vodstvo, v katerem je polovica mladih ljudi, bo skušalo delo štiridesetčlanske organizacije še poživiti in že v aprilu in maju pripraviti razgovore o uresničevanju resolucije 9. kongresa ZKJ.

VE

Volilne priprave v kamniški občini

V teh dneh potekajo v kamniški občini še zadnje priprave za bližnje volitve. Tako so se preteko sredo zbrali na posvetu predsedniki krajevnih organizacij socialistične zveze kamniške občine in se pogovarjali o organizacijskih vprašanjih. Na posvetu so razpravljali še o politično propagandni dejavnosti, sestavi volilnih odborov in o ureditvi volišča. Ob tem moramo opozoriti na zanimivo pobudo dijakov kamniške gimnazije, ki so se odločili, da bodo uredili in okrasili vsa volišča v Kamniku. To njihovo pobudo je občinski komite zveze mladine Kamnik prenesel tudi na krajevno mladinsko organizacijo in aktive. Tako bodo kamniški mladinci letos poskrbeli za ureditev vseh volišč v kamniški občini.

Jutri bo o pripravah na volitve razpravljali še politični aktiv kamniške občine. Na tej seji se bodo domenili o oblikah spremljanja volitev in volilnih rezultatov.

vg

OB 50-LETNICI ZKJ

Notranja utrditev partije

Z njegovim vodstvom postaja komunistična partija Jugoslavila vse močnejša in močnejša. Postaja pomembna politična sila. O tem smo že pisali. Važno je še nekaj drugega. Komunistom je uspelo odvresti okove mučne ilegalnosti. Partija se bolj in bolj kaže v javnosti. Postaja pobudnik in voditelj akcij jugoslovanskega delavskega razreda.

DOKONČNA OBSODBA SEKTASTVA

Napredni in trezni partijski delavci so si bili edini in prepričani, da je izhod iz tedanje krize in zastoja v delu partije, poleg tega pa tudi iz frakcijskih in sektaških bojov samo eden: večja samostojnost in notranja trdnost partije. In, njeno vodstvo v domovini, tam, kjer partija živi in dela. Krona omenjenih prizadevanj je bila ostrina in odločna zahteva velike večine članov KPJ, naj bo njen vodilni organ centralni komi-

te v domovini, ne pa v tujini, odmaknjen in nesezanjen s stanjem in razpoloženjem delavskega razreda v Jugoslaviji. Tako stališče je prvi izrekel in ga pozneje najodločnejše zagovarjal Josip Broz-Tito.

Četrta državna konferenca KPJ je, čeprav še ne popolnoma dosledno, obsodila sektaštvo in neenotnost znotraj komunistične partije Jugoslavije in njeno politiko.

Leta 1936 postane Tito organizacijski sekretar KPJ. Toda sredi naslednjega, sedemindesetega leta prevzame uradno vodstvo centralnega komiteja in s tem tudi celotne partije. Njegov prihod na krmilo partije je samo logična posledica njegove dotedanje partijske aktivnosti, saj je bil Tito že leta nazaj najzvestejši predstavnik pozitivnih smeri v razvoju jugoslovanske komunistične partije. Zato je bilo tudi zaupanje delavskega razreda in članov KPJ vanj veliko.

Opora na lastne sile

Z občnega zbora sindikata v Železarni

»Zunanji organi so si začeli prizadevati, da nam pomagajo. Sedaj je na nas samih, da se ob njihovi pomoči izvlečemo iz težkega položaja,« so poudarili na občnem zboru sindikalne organizacije jeseniške železarne minuli petek.

Tudi razprava se je vrtela predvsem okrog težav ter njihovega reševanja. Kaže, da bo letošnje leto še zelo težko za železarje. Če jim bo šlo vse po sreči, bodo nekako prišli skozi brez izgube. Pri tem pa bodo morali precej povečati proizvodnjo in, če bodo hoteli povišati osebne dohodke, zmanjšati število zaposlenih. Delovni teden bo še vedno trajal 48 ur, medtem ko za

nova stanovanja delavcev ne bo ostalo niti dinarja. Boljši časi pa se jim obetajo prihodnje leto in naprej, ko že računajo na ostanek dohodka za sklade.

Med nalogami, ki jih čakajo v letošnjem letu, so še posebej poudarili izpopolnitev sistema nagrajevanja in samoupravljanja. Nagrajevanje je v sedanjem položaju še zlasti občutljiva zadeva, samoupravljanje pa zelo učinkovita podpora pri izvajanju sanacijskih ukrepov. V samoupravljanju bodo uvedli delitev dela in specializacijo po novih organih, s čimer nameravajo doseči večjo učinkovitost in strokovnost odločitev.

sl

Vikend seminar mladih radovljiških komunistov

V soboto in nedeljo je bil v Bohinju dvodnevni vikend seminar radovljiških članov aktivna mladih komunistov. Udeležilo se ga je 50 mladih članov zveze komunistov, organiziral pa ga je komite občinske konference ZK Radovljica. Na seminarju so obrav-

navali Zgodovinsko pot ZKJ, Metode dela političnih organizacij in Našo pot do gospodarske razvite države.

To je bil prvi takšen seminar članov aktivna mladih komunistov. Na programu pa sta še dva podobna seminarja.

A. Z.

Vzporedno z borbo proti partijskemu frakcionizmu, sektaštvu in oportunističnemu se je KPJ notranje utrjevala in izgrajevala. Ze 1934. leta so bile prve, dobro organizirane pokrajinske konference KPJ po vsej državi. Sele takrat je prišel do prave veljave in besede partijski kader, ki je doručal in se kalil v domovini, bodisi v gibanju po šestojanuarski diktaturi ali v zaporih, katere so komunisti spoznali kmalu po ustanovitvi KPJ. To je bila generacija komunistov, ki se je na lastni koži prepričala, da partija lahko obstaja samo ob polni in učinkoviti podpori ljudstva. Spoznali so, da samo tako partija lahko doseže svoj končni cilj — osvoboditev delavskega razreda in vzpostavitev novega, pravičnejšega družbenega reda — socializma in komunizma.

Istega, to je 1934., leta je bil tudi Tito izpuščen iz ječe. Takoj se je vključil v že pred zaporom začeto partijsko delo. Prav kmalu postane nosilec naprednih, pozitivnih teorij in akcij znotraj partije.

borba za množico z množicami. To je koncepcija množične partije kot nasprotje partiji »sektaške doktrine».

Pod Titovim vodstvom so jugoslovanski komunisti ustvarili partijo marksističnega in leninističnega tipa. Nastala je partija, sodobna in originalna tvorba jugoslovanskega delavskega razreda. Partija, ki je bila prilagojena tedanjim potrebam in pogojem razredne borbe delavskega razreda in naprednih sil Jugoslavije. Še več. Partija je pripravljena dočakala zmagovalno narodnoosvobodilno borbo.

● 10. 4. 1941 — Porušen železniški most v Globokem

● 12.—13. 4. 1944 — V Davči pokrajinska konferenca ZMS za Gorenjsko

● 15. 4. 1923 — Pripravljani sestanek na Poljanah nad Jesenicami za ustanovitev Nezavisne delavske partije Slovenije

● 16. 4. — Nemci požgali vas Mošnje pri Radovljici

MISLITE

PRAVOČASNO

NA STANOVANJE!

Zato varčujte pri

Gorenjski kreditni banki

Kredit

ki vam odobri na podlagi privarčevanega denarja po 2% obrestni meri. Poleg tega lahko pri ZREBANJU zadanete lep dobiček.

Odgovarja dr. Brecej Marjan

Kot podpredsednik zvezne skupščine ste se nedvomno neposredno bavili tudi z vprašanji sodelovanja med zvezno skupščino in med republiški skupščinami. Kako ocenjujete dosedanje rezultate in kakšni so izgledi za naprej?

Izhodišče za tako sodelovanje je samoupravljanje kot osnova našega družbenopolitičnega sistema. V konkretni politiki to pomeni uresničevati načelo, da v čim večji meri samostojno odločajo o interesih in potrebah delovnih ljudi in o našem razvoju v celoti delovne organizacije in družbenopolitične skupnosti, tj. komune, pokrajine in republike. Federacija kot državna in družbena skupnost jugoslovanskih narodov in narodnosti je torej nosilec le tistih pravic in dolžnosti, ki jih zaradi varstva skupnih koristi republike prenašajo nanjo. Ti odnosi so bili jasno postavljeni že v zvezni in v republiških ustavah iz leta 1963. Ustavne spremembe, ki so bile sprejete na koncu lanskega leta, pa pomenijo še korak naprej. Pristojnost federacije na vseh področjih javnega dela se zmanjšuje v korist republik. Z večjo samostojnostjo republik se hkrati prenaša nanje tudi večja odgovornost ne le za politiko v republiki, ampak tudi za politiko federacije. Bodoča sestava zvezne skupščine, predvsem pa zbor narodov, kjer imajo republike enako zastopstvo, neposredno uresničuje zamisel o Jugoslaviji kot zvezni državi prostovoljno združenih in enakopravnih narodov in narodnosti in socialistični demokracijski skupnosti delovnega ljudstva. To je edina pot, ki more zagotoviti federaciji njen ugled in moč. Nedvomno je življenjski interes vseh naših republik utrjevati federacijo v taki njeni vsebini in obliki.

Skupščine občin, pokrajin, republik in federacije postajajo v takih odnosih ne samo pomembni, ampak dejansko odločujoči nosilci celotne politike. Vsaka je v okviru svojih pristojnosti, svojih pravic in dolžnosti, samostojna. Hierarhijskih odnosov — to se pravi položaja podrejenosti oziroma nadrejenosti —

ni več. V tako zasnovanem družbenopolitičnem sistemu postaja vprašanje sodelovanja med skupščinami kot najvišjimi organi oblasti in organi družbenega samoupravljanja v okviru pravic in dolžnosti vsake izmed družbenopolitičnih skupnosti izredno koristna in pomembna oblika urejanja medsebojnih odnosov.

Razumljivo je, da so bile oblike sodelovanja med federacijo in republikami že prej razvite, vendar pretežno med izvršnimi in upravnimi organi. Zadnja leta se težišče prenaša na sodelovanje med skupščinami, kar pomeni bistveno kakovostno spremembo in s tem dopolnitev našega skupščinskega sistema. Olike tega sodelovanja so različne, vse pa zasledujejo enoten smisel: omogočiti v čim večji meri aktivno vlogo republiških skupščin pri določanju politike federacije. O vseh pomembnih zakonih in drugih odločitvah zvezne skupščine imajo republiške skupščine možnost predhodno povedati svoje mnenje, predlagati in posredovati ustrezne rešitve. Republiške skupščine imajo možnost iniciative pri določanju programa dela zvezne skupščine in za razpravo o vseh pomembnih vprašanjih, ki zadevajo politiko države kot celote, bodisi da gre za vprašanja zunanje politike, narodne obrambe, notranje politike ali za druga vprašanja.

Zaradi nedavno sprejetih dopolnitev zvezne ustave, tako glede sestave zvezne skupščine, kakor glede razmejitve pristojnosti v smislu odločne decentralizacije, bo potrebno še v večji meri razviti in uspešneje dopolniti obstoječe oblike sodelovanja med zvezno in republiški skupščinami, in to na načelih družbenega dogovarjanja, ki postaja nujni sestavni del funkcioniranja celotnega družbenopolitičnega sistema pri nas.

Omenili ste decentralizacijo pristojnosti. Kakšna je perspektiva dejanskega prenašanja pristojnosti s federacije na republike? In konkretno, kakšna je usoda predloga skupine slovenskih poslancev glede zasebnega dela v nekaterih gospodarskih panogah?

Posebna ustavna določba, sprejeta v obliki ustavnih amandmajev XV. in XVI., je odločno posegla v razmejitve pristojnosti med federacijo in republiko v korist republike in v korist normativnih pravic občin in delovnih organizacij. V zvezi s tem je treba opraviti revizijo celotnega zveznega zakonodajstva in prenesti mnoge pristojnosti, ki so bile sedaj v federaciji, na republike, na občine in na delovne organizacije. Razume se, da se bo v prihodnje omejila zvezna zakonodaja predvsem na tista vprašanja, ki spadajo prvenstveno v dolžnost in pravice federacije, in pa na vprašanja, ki so pomembna za zagotavljanje enotnosti družbenopolitičnega in ekonomskega sistema. V zvezni skupščini je, ob sodelovanju republiških skupščin, to delo že v teku. Dvajset komisij pripravlja revizijo zveznih zakonov, pet pa predloge za kodifikacijo na nekaterih osnovnih pravnih področjih. Resolucija o zakonodajni politiki federacije, ki jo je sprejela zvezna skupščina, in pa ustrezne resolucije, ki jih sprejemajo republiške skupščine, določajo osnovni okvir, v katerem je potrebno omejneno razmejitev pristojnosti opraviti.

V zvezi z odločanjem o pogojih zasebnega dela v proizvodstvu, obrti in gostinstvu, smó nekateri zvezni poslanci menili, da je sedanja ureditev centralistična in da onemogoča reševanje teh vprašanj glede na posebnosti posameznih republik. Zato menimo, da naj o teh vprašanjih odločajo republike s svojimi predpisi. Mislim, da je razprava o tem na dobri poti.

Vi ste na območju gorenjskih občin že dve leti zvezni poslanec. Kaj mislite o perspektivi razvoja Gorenjske?

Znano je, da spada Gorenjska med tiste predele v Jugoslaviji, ki so najbolj razviti.

Tu ne gre le za razvoj pomembnih gospodarskih panog, ampak prav tako tudi za razvitost na področju kulture, prosvete in socialne politike. Kakor povsod — tako doma, kot v svetu — pa se, ne glede na relativno razvitost, tudi na Gorenjskem nekatere industrije borijo s težavami; gre predvsem za objektivne razloge, ki jih ustvarjajo razmere na domačem, predvsem pa na zunanjem tržišču. Toda v celoti vzeto je gospodarski napredek Gorenjske sorazmerno hiter. Kolikor sem bil dolžan kot poslanec spremljati, vsaj v glavnem, delo občinskih skupščin na Gorenjskem, moram reči, da so v zadnjem času postale skupščine zelo pomemben činitelj v razvoju občin in celotnega komunalnega sistema. Tu imam pred očmi predvsem delo občinskih skupščin kot najvišjega organa samoupravljanja v komuni. V tistih občinah, kjer so skupščine dobile značaj družbenopolitičnega središča, kjer se razpravlja in predvsem dogovarja o vseh vprašanjih razvoja komune, je tudi napredek na vseh področjih vidnejši. Osnovni podatki o gospodarskem razvoju, to je o proizvodnji, zaposlenosti, izvozu in produktivnosti dela, kakor tudi napredek vseh družbenih služb, vsekakor dajejo ugodno perspektivo nadaljnjega razvoja. Verjetno bo potrebno večje sodelovanje občin pri določanju osnov planskega razvoja za bodoče razdobje, potrebno bo zagotoviti večje in konkretno sodelovanje, na primer v turističnem razvoju Gorenjske, kakor tudi glede organizacije in funkcioniranja nekaterih institucij s področja izobraževanja, kulture in socialne politike, ki jih pri njihovem uspešnem razvoju ne bi smele zavirati občinske meje. Razen tega mislim, da je pomembnost mnogih industrij na Gorenjskem in njihova dejanska moč že taka, da bi bilo prav v večji meri kot doslej iskati poti integracije in večje ekspanzije, tako v jugoslovanskem gospodarskem prostoru, kakor v inozemstvu.

Naše uredništvo je zahtevalo za pogovor tovariša dr. Breceja Marjana, podpredsednika zvezne skupščine in poslanskega kandidata družbenopolitičnega zbora zvezne skupščine.

Tovariš Brecej se je rodil 1910. leta v Gorici. Pred vojno je bil odvetnik v Ljubljani. Od 1941. leta je bil član IO OF Slovenije, član glavnega poveljstva partizanskih čet Slovenije, član predsedstva Snosa in član Avnoja do osvoboditve. Je narodni heroj in nosilec Spomenice 1941.

Po osvoboditvi je bil na raznih dolžnostih v vladi LR Slovenije in FLR Jugoslavije, od 1953 do 1967 pa je bil podpredsednik skupščine SR Slovenije. Vseskozi je bil tudi član najvišjih vodstev družbenopolitičnih organizacij. V pretekli mandadni dobi je bil poslanec zveznega zbora zvezne skupščine v naši volilni enoti. Zdaj je podpredsednik zvezne skupščine.

Nudimo popust pri nakupu

● MOTORNH KOLES

od 150 do 209 N din

● BICIKLOV

od 5 % do 7 %

NA GORENJSKEM SEJMU V KRANJU
pred delavskim domom od 12. do 21. aprila 1969
in prodajnem paviljonu

OBIŠČITE NAS!

slovenija avto

POSLOVALNICA KRANJ

Predstavljamo vam kandidate za poslance zv

Gospodarski zbor

Franc Braniselj — rojen 13. 2. 1917 v Cerknici, direktor LTH Škofja Loka, zadnji dve leti je bil poslanec gospodarskega zbora zvezne skupščine, član ZK od 1944.

● Ugotavljamo, da je slovenska industrija nekam zastarela. Kakšen recept bi ji predpisali?

O novih vlaganjih naj odločajo izključno podjetja. Odločanja v raznih kabinetih so bila največkrat neuspešna. Prednost podjetjem z nadpovprečnimi uspehi.

Družba naj pomaga k modernizaciji predvsem z izdelavo optimalnega programa dolgoročnega gospodarskega razvoja in s čim manjšimi posegi v dohodek podjetij.

Nadpovprečni osebni dohodki morajo biti nujno povezani s progresivno višjimi vlaganji v lastne poslovne fondе. Tako usklajena delitev bo zanesljivo omogočala nove uspehe.

Ni mogoče zahtevati enako rentabilnost starih in novih sredstev. Dodatna vlaganja pa morajo povsod prinašati zadovoljiv dodatni dobiček.

Naučinkovita vlaganja ne škodujejo samo investitorju, temveč gospodarstvu celotnega področja. Učinki se večkrat pomnožujejo in uspešna tovarna povleče naprej celo vrsto dejavnosti.

Ukiniti vse prispevke na izplačila izumiteljev, predlagateljem tehničnih izboljšav in racionalizacij ter na sredstva za strokovno izobraževanje.

Ni dovolj samo modernizirati delovna sredstva, temveč tudi organizacijo — zlasti pa še poslovno miselnost.

Franc Sever — rojen 23. 3. 1923 v Podtaboru pri Grosupljah, diplomirani ekonomist, direktor podjetja Aerodrom Ljubljana—Pula, član ZK od 1943.

● Za kaj se boste zavzemali, če boste izvoljeni za poslanca zvezne skupščine?

Zavzemal se bom za to, da bo osrednji slovenski aerodrom postal enakopraven partner z drugimi letališči v državi, ne pa pastorek, ki so se ga doslej mnogi iz že znanih razlogov ogibali. Menim, da so prve brazde že zorane.

Gorenjska, ta biser Slovenije, zasluži drugačno obravnavo na področju turizma. Marsikaj je še mogoče narediti na tem področju — o tem sem trdno prepričan, saj sem v zvezi z razvojem brniškega letališča preučeval tudi gorenjski oziroma slovenski

turizem. Pe ne samo stroka, v kateri poklicno delam, še vrsta drugih nalog je, ki nas čakajo, če naj uresničimo načela naše gospodarske in družbene reforme... Tu je še skrb za borbe, za upokojence, za stare ljudi, za mladino, ki mora dostikrat po končanih šolah oditi za vsakdanjim kruhom na tuje, namisto da bi kos kruha dobila doma! Preveč je vsega, s čimer se bodo poslanci morali srečevati v svoji dnevni praksi, toda sam za sebe lahko rečem, da sem že od mladih nog navajen vztrajati pri svojem. Res pa je, da rešitev številnih problemov ni odvisna samo od človekove dobre volje, temveč tudi od odločne podpore sredine, v kateri živi.

Prosvetno-kulturni zbor

Ferdo Bem, rojen 1925, končal pedagoško akademijo in visoko šolo za politične vede. Je direktor prosvetno pedagoške službe Kranj. Bil je dosedanjí poslanec prosvetno-kulturnega zbora republiške skupščine. Član ZKJ od 1946.

● Delovno mesto terja od vas optimalno poznavanje razmer na področju izobraževanja. Kaj bi želeli spremeniti v obstoječi družbeni praksi (na področju izobraževanja torej), če bi bili izvoljeni?

»Za nami je javna razprava v zvezi s Tezami o razvoju in izpolnjevanju vzgojno-izobraževalnega sistema v SFRJ. Ta razprava je pokazala, da so bila v središču pozornosti naslednja vprašanja: družbeno-ekonomski (materialni) položaj izobraževanja, cena izobraževanja, položaj in mesto srednjega šolstva, predšolska vzgoja in problemi osnovnega izobraževanja. Pogledi na ta vprašanja so še dokaj različni in so odsev različnih razmer in pogojev vzgojno-

izobraževalne dejavnosti. Normativno urejanje celotnega prosvetno-kulturnega področja na nivoju federacije naj bi se urejale res le s splošnimi zakoni in resolucijami. S tem bi omogočili republikam, da bi to problematiko urejevale ustrezno svojim potrebam in možnostim, upoštevajoč spoznanja, da so prizadevanja in materialna sredstva namenjena področju izobraževanja in vzgoje zelo »rentabilna investicija«, saj se vsa naša prizadevanja končno le prično in nehajo s človekom in za človeka.

Tone Miklavčič, rojen 11. 4. 1932, je pred diplomom na filozofski fakulteti, od leta 1965 je profesionalni politični delavec na komiteju občinske konference, član ZK od 1950. leta.

● O razvoju kulture v Kranju so tekle številne razprave. Občinska skupščina pa je pred dnevi sprejela program razvoja kulture v kranjski občini. Katere prvenstvene naloge nas čakajo?

»Program razvoja kulture smo v kranjski občini obravnavali zelo temeljito; tudi izdelovali smo ga dolgo in preudarno. Če bomo tako temeljiti tudi pri njegovem uresničevanju in če se bomo njegovih načel držali, potem se mora to poznati pri razvoju kulture.

Osnovna stališča v tem programu so nedvoumna in so dobila široko podporo. Kulture ni mogoče deliti na »profesionalno« in »amatersko«. Brez najtesnejše povezave med tistimi, ki so jim kulturne dobrine namenjene in med tistimi, ki kulturne dobrine ustvarjajo, ne glede na to ali je to njihova poklicna ali ljubiteljska aktivnost, pravega kulturnega vzdušja ne more biti. Je lahko samo potrošništvo na eni strani, klubštvo in rivalstvo pa na drugi.

Drugo pomembno načelo, ki bo — upajmo — tudi kmalu uresničeno pa je, da naj o vprašanjih kulture v večji meri odločajo v okviru plod-

ni samoupravne skupnosti tisti, ki se v kulturni dejavnosti udeležujejo.

Socialno-zdravstveni zbor

Rot Srečko, rojen 8. 5. 1924. Vsa leta po vojni je bil zelo aktiven družbenopolitični delavec v Kamniku in je deloval tudi v republiških vodstvih. Član ZKJ je od 1944. leta.

● Za kaj se boste zavzemali v zvezni skupščini, če boste izvoljeni?

»Če bom izvoljen v socialno-zdravstveni zbor zvezne skupščine, kamor kandidiram, se bom zlasti zavzemal za zgraditev takšnega sistema socialne varnosti državljanov, ki bo temeljil na pravičnosti, socialistični solidarnosti in večji samoupravnosti v skladu z našimi ekonomskimi zmogljivostmi. Tako v zvezni kot republiški zakonodaji morajo v bodoče priti do večje veljave mnenja oziroma predlogi samoupravnih institucij oziroma neposrednih proizvajalcev, kar je v veliki meri odvisno od poslancev.«

STANOVANJSKO PODJETJE RADOVLJICA

odda v najem

s 1. majem 1969 gostinski obrat v Radovljici z domačim imenom Pri Avguštinu, Linhartov trg 15, ki je zaokrožena celota in ima letno verando.

Izklicna najemna cena je 1100 N din mesečno. Prostorji niso opremljeni, razen kuhinje, v kateri je štedilnik z vgrajenim bojlerjem. Sanitarije so opremljene.

Varščina je 2000 N din, ki se obračuna pri najemniku, oziroma vrne, če ponudnik na natečaju ne uspe.

Pismene ponudbe je treba poslati do 20. aprila 1969 na naslov Stanovanjsko podjetje Radovljica, v zaprti ovojnici, na kateri naj bo oznaka ponudba za gostilno Avguštin. V ponudbi mora biti označena višina najemnine.

ezne skupščine

Dr. Pevec Janez, rojen 18. 11. 1940, končal je medicinsko fakulteto in je sedaj zdravnik na internem oddelku inštituta za TBC Golnik. Bil je aktiven v zvezi mladih, zvezji študentov in v drugih družbenopolitičnih organizacijah. Član ZKJ je od 1958. leta.

● **Kako si predstavljate nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov v zdravstvu in socialnem varstvu?**

»Razvoj samoupravnih odnosov na tem področju zaostaja za razvojem v gospodarstvu. Posledice: 1. počasno pristajanje zdravstvene službe zahtevam reforme, 2. nepotrebno nezaupanje med zdravstvenimi delavci in zavarovalci, 3. nezaupanje do samoupravne zrelosti zdravstva, ki se kaže v obliki pavšalov in limitov.

Samoupravljanje v zdravstvu ne sme prenehati v delovni organizaciji; poiskati je treba oblike širšega samoupravnega združevanja zdravstvenih delavcev in zavarovalcev kot del sistema zdravstvene službe. Delovnim ljudem je treba zagotoviti bolj neposreden in učinkovit vpliv v vseh fazah samoupravnega dogovarjanja od zdravstvenih ustanov, skupnosti socialnega zavarovanja do občin in republike ter v celotnem skupščinskem sistemu. Tu mislim na primer vprašanje organizacije zdravstvene službe in vrednotenje medicinskega dela, nadaljnjo izpopolnitev sistema socialnega zavarovanja, probleme pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter prizadevanja za nadaljnji razvoj otroškega in socialnega varstva. Kvalitetna zdravstvena služba in urejen sistem socialnega varstva je eden izmed pogojev za uspeh družbene in gospodarske reforme.«

Stane Božič, rojen 2. maja 1929, končal je visoko šolo za politične vede, bil je član vodstev številnih družbenopolitičnih organizacij, zdaj pa je član predsedstva republiškega sveta ZS Slovenije in predsednik občinskega sindikalnega sveta Kranj.

● **V kakšni meri prihaja do izraza solidarnost na področju socialno-zdravstvene dejavnosti in na kakšnem nivoju naj se ta solidarnost izrazi?**

»Prav gotovo na nobenem področju solidarnost in medsebojna pomoč članov družbe ne prihaja bolj do izraza kot pri socialno-zdravstvenih dejavnostih. Zdravi naj pomagajo s prispevki bolnemu, za delo sposobni tistemu, ki ni več sposoben da dela, tisti, ki ima delo in zaposlitev, naj prispeva za najnujnejše tudi tistim članom družbe, ki tega nimajo brez lastne krivde. Tako izražena solidarnost povezuje in utrjuje družbeno skupnost in odstranjuje nevarnost raznih konfliktov, ki jih vnaša komercializacija, pehanje za denarjem, blagovno-tržni odnosi in vsi nespoznani, ki nastajajo takrat, kadar je nekomu omogočeno, da nekajkrat bolje živi, kakor drugi člani te družbe. Pomoč družbe posameznikom mora delovati tako, da posameznikom vrača, kar so prej prispevali, ali pa nespособne obrne k ustvarjanju in delu. Iz teh izhodišč je npr. nujno rešiti krivičen odnos med »stariimi« in »novimi« pokojninami in zmanjšati razliko med najnižjo in najvišjo pokojnino.

Solidarnost ne sme biti potuha za nedelavne in neproduktivne, da jim bo širša družbena skupnost pokrila vse potrebe.

Celota družba bo morala normirati najosnovnejša merila solidarnosti. Za posebne probleme, ki izrazito nastopajo drugače v različno razvitih republikah, bomo v teh okvirjih morali iskati izraz solidarnosti. Mnogo konkretnih vprašanj, če je prisotna dobra volja ljudi, pa je možno rešiti tako v delovni organizaciji kakor v krajevni skupnosti.

Konec aprila likvidacija kamniške TKO

Odborniki občinske skupščine: »Vsi zaposleni v kamniški tovarni kovanega orodja morajo po likvidaciji podjetja dobiti zaposlitev v drugih delovnih organizacijah kamniške občine...«

Kamniška občinska skupščina je na svoji zadnji seji v lanskem letu — 27. decembra 1968 — sprejela sklep o uvedbi prisilne uprave v tovarni kovanega orodja v Kamniku. Med razlogi za prisilno upravo so naj tej seji občinske skupščine omenjali: popolnoma zastareli strojni park — nekateri stroji so stari več kot 50 let; odnos med stroji in zgradbami je v vrednostnem smislu 77:23 v korist zgradb; zelo problematični medsebojni notranji odnosi in odnos do dela; za takšno stanje je krivo bivše vodstvo podjetja. Intrige so povzročile, da so proizvodnja in organizacijo puščali v nemar; finančne težave, ki so nastale z nepravilno preselitvijo podjetja, saj so bili stroški preselitve preseženi kar za milijon N dinarjev; premajhna proizvodnja za vzdrževanje takega podjetja in veliko nekvadratnih izdelkov. Skratka, vsi ti omenjeni razlogi so bili dovolj govorniki, da je občinska skupščina uvedla v tovarni kovanega orodja prisilno upravo.

REŠITEV V NOTRANJIH UKREPIH?

Odbor prisilne uprave je v začetku januarja letos prevzel svoje dolžnosti. Na sestanku, udeležili so se ga skoraj vsi člani kolektiva, se je izkristaliziralo mnenje, da se težak položaj da rešiti in da bo podjetje lahko poslovalo rentabilno. Ravno zaradi tega so člani odbora prisilne uprave zavzemali stališče, da se mora urediti proizvodnja za nadaljnje delovanje podjetja. To pa bi lahko dosegli z zaostreno disciplino, skrajšanjem števila zaposlenih v tako imenovani reži — zlasti s skrajšanjem neproduktivnih ur na najmanjšo možno mero, uvedbo osebne odgovornosti za delo ne glede na delovno mesto, z odpravo slabe izdelave posameznih izdelkov, z zmanjšanjem proizvodnih stroškov in z ureditvijo prodajne politike s tem, da bi v poslovnem združenju »Fužinar« našli pravo mesto.

Delavci v tovarni kovanega orodja so pred prisilno upravo delali v dveh izmenah. Po mnenju odbora prisilne uprave struktura in značaj zaposlenega kadra nista dajala možnosti za uresničitev postavljenih nalog. Težave so bile zlasti v popoldanski izmeni, ker je bil vodstveni ka-

der te izmene prešibak. K temu so primaknili svoj »delež« še visoki stroški, ki jih niso mogli nadomestiti z zelo nizko produktivnostjo. Zato se je prisilna uprava odločila za enozmerno delo. In zanimivo — dobri rezultati v januarju in februarju letos so potrdili pravilnost takšne odločitve. Povečala se je proizvodnja, utrdila disciplina, vendar je prišlo do starega škodljivega pojava — bolezenski izostanki. Izostanki so se množili, tako da je bilo tudi nad 20 odstotkov delavcev iz proizvodnje odsotnih z dela zaradi bolezni.

PRETEKLOST POKOPALA TKO

Vse bi bilo v najlepšem redu, če po splošnih ugotovitvah prvi meseci leta ne bi veljali za konjunkturne mesece. Tega dejstva se je prisilna uprava zavedla in začela je razmišljati, kako bo v maju, juniju in prihodnjih mesecih. Zato bi morali začeti z novo proizvodnjo serijskih odkovkov, vendar po zelo površnih ocenah bi morali za to novo proizvodnjo prispevati od 350 do 400 milijonov S dinarjev za strojno opremo. Če bi jim takšno proizvodnjo uspelo uvesti, bi se lahko vključili v kooperacijska dela v strojni in avtomobilski industriji.

Člani odbora prisilne uprave so si ogledali tudi nekatere druge kovaške obrate v Sloveniji. Zanimive so naslednje njihove ugotovitve: nikjer niso tako nesmotrno zapravljali svojih sredstev in posojili kot ravno v Kamniku; vsako podjetje je vložilo vsaj nekaj sredstev v razvoj in tehnologijo; tehnološki postopek je v TKO ostal na enakih ravni kot pred desetimi ali petnajstimi leti; ekonomičnost porabe energije — elektrike, mazuta in vode — je parana. »Gledano s tega stališča TKO nima nobene perspektive, seveda, če ni mogoče vložiti v modernizacijo večjih finančnih sredstev, če pa je to mogoče, se da z velikim tveganjem in izredno dobrim vodstvom popraviti zamujeno. Delo tovarne kovanega orodja bi lahko začasno podaljšali z vložitvijo 50 milijonov S dinarjev za vzdrževanje. Vendar to ne bi bilo ekonomično, ker proizvodnja ob tej udeležbi ne bi bila večja, temveč bi samo izboljšali kvaliteto in delno zmanjšali stroške porabe elektrike,

mazuta, vode. Odbor prisilne uprave meni, da je za nadaljevanje kovaške proizvodnje potrebna popolna rekonstrukcija in uvedba moderne tehnologije. Toda za to so potrebna sredstva...«

NADALJNJE OBRATOVANJE NE BI BILO EKONOMICNO

Odbor prisilne uprave je občinski skupščini Kamnik na koncu svojega poročila predlagal naslednje ugotovitve: poslovno leto 1968 je TKO zaključila z izgubo, katero so pokrili delno z rezervnim skladom, delno pa z zmanjšanjem poslovnega sklada; obveznosti podjetja v letošnjem letu da več presegajo njegove sposobnosti in v naslednjih treh letih ni nobenih možnosti, da bi podjetje lahko postalo likvidno; sedanja tehnična opremljenost, tehnologija in število zaposlenih (63 — od tega 13 žensk) ne morejo jamčiti za normalno proizvodnjo v mejah ekonomskega računa; struktura osnovnih sredstev in obratnih sredstev je skrajno neugodna in je brez večjih vlaganj ne bo mogoče popraviti. »Glede na omenjeni položaj in ker verjetno ne bo sredstev za sanacijo proizvodnje, predlagamo občinski skupščini, da sprejme sklep o redni likvidaciji podjetja in da imenuje likvidacijsko komisijo.«

Odborniki obeh zborov kamniške občinske skupščine so sprejeli omenjene predloge in ob tem pooblastili predsednika občinske skupščine, da se z zainteresiranimi gospodarskim organizacijami pogovarja o odkupu poslovnih prostorov in opreme. Prav tako je treba poskrbeti za ponovno zaposlitev vseh delavcev v tovarni kovanega orodja. Po mnenju odbornikov kamniške občinske skupščine je v kamniških delovnih organizacijah dovolj možnosti, da se delavci iz TKO zaposle.

S 30. aprilom v Kamniku torej ne bo več tovarne kovanega orodja. Če na koncu skušamo strniti vzroke za takšno pot nekega podjetja, potem ne moremo mimo ugotovitve odbora prisilne uprave, da je krivo za takšen položaj bivše vodstvo. In ob tem me zanima, ali bodo člani bivšega vodstva tovarne kovanega orodja v Kamniku tudi odgovarjali za svoje delo.

V. Guček

Popust za člane turističnega kluba

Podobno kot v nekaterih drugih deželah, ki posvečajo precejšnjo pozornost različnim oblikam oziroma dejavnostim v turizmu, je bil tudi pri turistični zvezi Jugoslavije pred nekaj meseci ustanovljen turistični klub. Značilno za te klube v drugih deželah je, da imajo člani popust pri hotelskih oziroma gostinskih, prometnih in drugih storitvah.

Z namenom, da bi tudi naši turisti in drugi lahko koristili takšne usluge doma in v tujini, so tudi pri nas ustanovili tak klub. Posebnih pogojev, da nekdo postane član kluba, ni. Treba je plačati le celotno naročnino, ki znaša za vsakega posameznika pet tisoč starih dinarjev. S tem ko postanete član kluba in dobite posebno izkaznico, pa že lahko koristite desetodstotni popust pri nekaterih gostinskih in prometnih podjetjih ter v nekaterih podjetjih v tujini. Takšnih podjetij je trenutno v naši državi že okrog 150. V tujini pa so takšna podjetja v Avstriji, Angliji, Italiji, Franciji itd.

Za akcijo, da bi se v turistični klub včlanilo čimveč ljudi, se je pred kratkim zavzela tudi turistična zveza Slovenije. Ta si bo prizadevala, da bi se v klub včlanilo še več slovenskih podjetij. Posamezniki pa se lahko včlanijo v turistični klub pri turističnih zvezah in društvih.

Na Gorenjskem se lahko včlanite na Gorenjski turistični zvezi v Kranju ali v turističnih društvih v Kranju, Trzinu, Bohinju, Kranjski gori, na Bledu in na občinski turistični zvezi v Skofji Loki.

Podrobnejše informacije o tej novosti v našem turizmu dajejo Gorenjska turistična zveza in omenjena turistična društva.

A. Z.

Na graškem velesejmu tudi naši razstavljalci

Letošnjega spomladanskega graškega velesejma — odprt bo od 26. aprila do 4. maja — se bodo udeležili tudi jugoslovanski razstavljalci. Ob tem lahko zapišemo, da bo letošnje zastopstvo precej številno, saj bo razstavljalo kar 85 podjetij iz Slovenije in Hrvaške. Poleg Jugoslavije in njenih podjetij bo na graškem spomladanskem sejmu razstavljalo še okoli 1800 razstavljalcev iz 26 evropskih in prekomorskih držav. Na nedavni tiskovni konferenci, ki so jo organizirali predstavniki velesejma v Ljubljani, so poudarili pomen sodelovanja naših podjetij na tej sejemski prireditvi. Medtem ko je graški velesejem lani obiskalo okoli 100.000 obiskovalcev iz naše države, pa prireditelji računajo, da se bo zaradi dobre propagande to njihovo število letos precej povečalo. Zanimivo je namreč dejstvo, da so se predstavniki graškega velesejma letos oddčili, da natisnejo enako število propagandnih letakov v slovenski in srbohrvaščini kot v nemškem jeziku.

Graški spomladanski sejem, ki ga že nekaj let štejejo med največje avstrijske sejemске prireditve v spomladanski sezoni, bo letos poleg čisto specializiranih razstav prinesel tudi obilo paš za vse obiskovalce. To zlasti velja za mednarodno razstavo stekla, porcelana, keramike, jedilnega pribora, namiznih pogrlnjkov in za posebne razstave otroških igrač, otroških vozičkov, ur, zlatega in srebrnega nakita, kozmetičnih izdelkov, preprog, krznjenih in usnenih oblačil in ne nazadnje tudi razstava televizijskih in radijskih sprejemnikov. V okviru graškega velesejma bo tudi letos specializirana razstava železa, na kateri bodo zastopana vsa podjetja avstrijske težke, predelovalne in obdelovalne industrije železa. Letos bo že četrto leto zapored gradbeni sejem, ki bo prikazoval predvsem gradbene stroje, orodje, surovine in najrazličnejše izdelke stavne obrti.

Kmetovalci si bodo gotovo z zanimanjem ogledovali in seveda tudi kupovali najmodernejše kmetijske stroje in poljedelska orodja, njihovo pozornost pa bo pritegnila tudi posebna razstava goved rjave pasme.

Avstrijsko gospodarstvo je zelo zainteresirano za udeležbo jugoslovanskih razstavljalcev na graškem velesejmu. Svoje zanimanje podkrepljuje s podatki, da se je prodaja avstrijskih izdelkov v zadnjih treh letih povečala kar za 122 odstotkov in da avstrijski izvoz obsega vse večje blagovne panoge. Čeprav iz tega lahko povzamemo, da je blagovna menjava med državama v zadnjih letih mnogo živahnjša, pa Avstrija dosega šele sedmo mesto jugoslovanskih uvoznikov. Pred njo so še namreč Zahodna Nemčija, Italija, Sovjetska zveza, Češkoslovaška, ZDA in Velika Britanija.

Predstavniki graškega velesejma so na tiskovni konferenci še poudarili, da bodo na velesejmu gotovo zbudili največ pozornosti izdelki jugoslovanske pohištvene industrije, zlasti domače kmečko pohištvo, ki je sedaj v Avstriji zelo moderno in gre dobro v promet.

V. G.

V Plamenu pred volitvami članov delavskega sveta

V tovarni vijakov Plamen v Kropi je bil 3. aprila sestanek kolektiva. Predsednik DS in direktor podjetja sta seznanila člane kolektiva o doseženih proizvodnih uspehih v preteklem letu in letošnjem prvem tromesečju. Na sestanku so potrdili kandidatsko listo za izvolitev

polovice novih članov delavskega sveta. Volitve bodo imeli 22. aprila in od 26 kandidatov izvolili 16 novih članov DS.

Delovni kolektiv Plamena je v letošnjem prvem tromesečju dosegel zelo zadovoljive proizvodne uspehe. V primerjavi s I. tromesečjem preteklega leta so povečali proizvodnjo po količini za 18,8% in po vrednosti za 42% pri 3,4% zmanjšanju števila zaposlenih.

Izvoz so v prvem tromesečju povečali le za 3%, ker

imajo po zaključenih pogodbah več izvoznih obvez v naslednjih treh tromesečjih.

R. C.

CASOPISNI PAPIR
LAHKO DOBITE
PO UGODNI CENI
VSAK DAN DO 13. URE
GLAS
OBČINSKA STAVBA
SOBA 110

Iskra dosledno uresničuje sanacijski program

Odborniki obeh zborov kranjske občinske skupščine so na zadnji seji, ko so razpravljali o izvajanju sanacijskega programa podjetja Iskra Kranj, ugodno ocenili prizadevanja tega kolektiva. Ugotovili so, da program, ki so ga v podjetju sprejeli pred tremi leti uspešno izvajajo. Menili so, da so uspehi celo boljši, kot so pričakovali.

Poglejmo le nekaj uspehov, ki nedvomno potrjujejo prizadevanja in edločitve kolektiva.

Največ težav je imela kranjska Iskra leta 1965, ko je znašala izguba 650 milijonov starih dinarjev. Od takrat pa do danes so uspeli proizvodnjo skoraj podvojiti. Najbolj so v tem času razvili tečonijski, ki pa se bo v prihodnjih nekaj letih še bolj razvila. Prav za tovrstne izdelke je namreč veliko zapraševanje.

V zadnjih dveh oziroma treh letih so v Iskri zaradi povečanega dohodka povečali sklade za tristo odstotkov. Prav tako so se povečali tudi osebni dohodki, ki so pred leti precej zaostajali za drugimi gospodarskimi organizacijami. Tako so lani znašali poprečni osebni dohodki že okrog 86.500 starih dinarjev, za letos pa napovedujejo, da bodo leti znašali skoraj sto tisoč starih dinarjev.

To pa je le del rezultata, ki se kažejo v uspešnem uresničevanju sanacijskega programa. Med drugim jim je namreč uspelo tudi izboljšati pogoje za zaposlovanje novih delavcev. Res je tudi, da so pri sprejemanju novih delavcev precej poostri kriterije. Sprejemajo namreč predvsem strokovnjake in kvalificirane delavce.

A. Z.

Ugodna rast slovenskega gospodarstva

V četrtek dopoldne je bila na gospodarski zbornici SRS v Ljubljani redna tiskovna konferenca, na kateri so novinarje seznanili z rastjo slovenskega gospodarstva v prvih treh mesecih letošnjega leta, spregovorili pa so tudi o nedavnem obisku predstavnika republiške gospodarske zbornice v Makedoniji in o obisku italijanske gospodarske delegacije iz Novare v Sloveniji.

Po mnenju predsednika gospodarske zbornice SRS Leopolda Kreseta kaže slovensko gospodarstvo v začetku letošnjega leta znake oživitve. Tako se je industrijska proizvodnja povečala za nekaj več kot 12 odstotkov, med posameznimi industrijskimi panogami pa je na prvem mestu črna metalurgija, elektroindustrija in kemična industrija. Zaloga končnih izdelkov v industriji so letos pod poprečjem lanskega leta. Konec februarja je bilo na zalogi za 2,8 odstotka manj končnih izdelkov. Povečala se je tudi blagovna zunanjetrgovinska menjava, ki je v prvih dveh mesecih letošnjega leta večja za 25,5 odstotka kot v ustreznem lanskem obdobju — od tega je izvoz višji za skoraj 30 odstotkov, uvoz pa za 22,8 odstotka.

Osebnih poprečnih dohodkov na zaposlenega so v februarju letos dosegli vrednost 1.007 dinarjev, kar pomeni, da so sicer za 9 odstotkov nižji od osebnih dohodkov v lanskem decembru, vendar pa za 15 odstotkov večji kot januarja lani. Letos je gibanje cen veliko bolj dinamično kot prejšnji dve leti. Ta trditve velja zlasti za cene na drobno, ki so od decembra do februarja porasle kar za 3 odstotke in so bile za 7,1 odstotka večje kot februarja lani. Manjši porast so imele prodajne cene v proizvodnji, ki so od lanskega decembra porasle le za 0,6 odstotka.

V začetku letošnjega leta so se v primerjavi z enakim lanskim obdobjem povečali tudi poprečni krediti za obratna sredstva, ki jih je uporabljalo gospodarstvo, in sicer za 29 odstotkov. Investicijska potrošnja je v letošnjem letu obdržala svojo visoko raven, saj so bile januarja skupne investicije za 43 odstotkov višje kot januarja lani, investicije v gospodarstvu pa so se povečale kar za 101 odstotek. Gospodarske organizacije so od skupnih sredstev investirale 49 odstotkov, banke pa 42 odstotkov.

Predstavniki republiške gospodarske zbornice so ob teh podatkih poudarili, da oživitve slovenskega gospodarstva ni posledica normalnega delovanja ekonomskih zakonitosti, temveč določenih oživitvenih ukrepov na področju kreditno-monetarne politike. Zato bi morali po mnenju zbornice z nekaterimi zaostrenimi kreditno-monetarimi ukrepi nekoliko zavreti navidezno zelo ugodno rast slovenskega gospodarstva v prvih letošnjih mesecih. S povečano proizvodnjo smo ustvarili veliko povpraševanje in nujna posledica povečanega povpraševanja je dvig cen. Vse to so znamenja nevarnosti inflacije, ki lahko resno ogrozijo zlasti našo zunanjetrgovinsko bilanco. Predstavniki zbornice so opozorili, da bi bilo zelo napačno še nadalje dopuščati visoko stopnjo rasti našega gospodarstva, potem pa bi z množico zelo ostrih kreditno-monetarinih in administrativnih ukrepov tako zavirali gospodarstvo, da bi celo stagniralo. Pomankljivost je v tem, da pri nas še nimamo ustreznega razvitega gospodarskega instrumentarija, s katerim bi lahko vplivali na usklajevanje gospodarske rasti z realnimi možnostmi. Tako so edini instrument kreditno-monetarini ukrepi, ki pa po mnenju predstavnika republiške gospodarske zbornice delujejo preveč sunkovito. Skratka, iz vseh teh razlogov izhaja, da moramo čimprej sprejeti nekoliko ostrejšo kreditno-monetarne ukrepe, s katerimi bi zavirali navidezno ugodno rast slovenskega gospodarstva in jo uskladjili z realnimi možnostmi.

V. G.

Mala šola — velik uspeh

Kako in zakaj je 2300 gorenjskih otrok začelo prve korake v šolo

Pred štirinajstimi dnevi, sredi marca, so vse naše šole sprejele nove šolarje, danes še cicibane, ki bodo šele to jesen začeli redni pouk v prvih razredih. Gre za tako imenovano malo šolo, v kateri naj bi se malčki že pred rednim, obveznim šolanjem privadili na red in obnašanje v širši družbi, da se naučijo, kako se zavijejo knjige, kako se učiti, se spoznavajo barvice, lepljenke in vse, kar služi kot priprava za poznejše učenje. To že določa program, ki je razporejen za 70 takih vzgojnih ur tako, da bodo malčki po dvakrat tedensko nadaljevali to vzgojo do konca rednega šolskega leta.

Zanimivo je, da je bil letos odziv nad vse velik, da niso bili pedagogi in šolske ustanove več osamljeni, ampak je bilo tudi zanimanje staršev nepričakovano. Tudi nam je namreč že močno prodrlo prepričanje, da se

Razstava v tržiškem muzeju

Danes zvečer bodo v prostorih tržiškega muzeja odprli razstavo Prvi tekstilni industrijski obrati na Slovenskem, ki jo je pripravil tehniški muzej Slovenije, v g

mora otrok polagoma priučiti na določen red za poznejše resno učenje, kar je zlasti važno za otroke z dežele. Prav tako je znano, da ima otrok že pred sedmimi leti zelo razvite možnosti dojemanja in učenja. Velik del kulturnega sveta zajema v obvezno šolanje že otroke s petim in šestim letom starosti.

Tako se je letos na Gorenjskem vključilo okroglo 92 odstotkov teh otrok v male šole, kar pomeni po številu 2300 malčkov. Najbolje so se odrezali v jeseniški občini, kjer se je vključilo v te šole okroglo 97 odstotkov za letošnja šoloobveznih otrok, v radovljiški 95, v škofjelški 96, v kranjski občini 91 in v tržiški 78 odstotkov teh otrok. Preseneča, da so starši iz oddaljenih, gorskih vasi z velikim razumevanjem storili vse, da njihov otrok ne bi zamudil te prve, čeprav še neobvezne priprave na šolo. Tako so v šolskem okolišju Poljane zajeli prav vse otroke, čeprav imajo mnoge oddolčne vasi kot so Javorje, Stara Oselica, Sovodenj, Lučine in druge. Tudi vasi Gaberk, Burkovščica, Lenart, Bukovica in druge na škofjelškem območju so v celoti zajete. Noben otrok ni izostal

na območju šol Zabnica, Olševke, Križe, Podbrezje, Zalog, Voglje in drugih vasi na kranjskem kakor tudi v Ljubnem, Mošnjah, Ovisih, Ribnem in celo na Koprivniku na radovljiškem območju.

Težav pri organizaciji teh šol ni bilo malo. Zavod za pedagoško službo je moral najprej organizirati tridnevni seminar za te učitelje, v šolskih prostorih je bilo potrebno pripraviti in ustrezno opremiti učilnice, zagotoviti malice in uskladiti možnosti prevozov kjer se je le dalo, čeprav so v nekaterih krajih ti malčki tudi propuščeni uri hoda. Precej težav je tudi s financiranjem, kar še ni urejeno. Toda v večini primerov so občine in njihove temeljne izobraževalne skupnosti s popolnim razumevanjem podprle to akcijo, seveda do meja svojih možnosti. V Škofji Loki so dali celo milijon dinarjev (starih, seveda) za opremo učnih prostorov, kar je drugje v glavnem odvisno od prispevkov staršev.

Skratka, velik uspeh pri organizaciji in izvedbi teh šol, je plod skupnega sodelovanja odgovornih činiteljev in še posebno želje staršev, da bi olajšali otrokom prve korake v šolo in s tem v življenje. K. Mačec

Vsi bodo lahko delali

Pred koncem vsakega šolskega leta se absoventi posebne osnovne šole znajdejo pred vprašanjem, kje najti zaposlitev. Vodstvo šole z rešitvijo tega problema pravzaprav doseže cilj osemletnega vzgojno-učnega procesa. Odlučitev je težavna za starše in za otroke.

Posebni šoli v Kranju je do sedaj uspelo še vsako leto najti dovolj mesta za svoje učence v Kranju ali pa kje v bližini. Tudi letos so se povabili na sestanek zaradi zaposlovanja njihovih učencev odzvali predstavniki nekaterih kranjskih podjetij ter Tržiča. Sredi tega meseca bodo nekatera kranjska podjetja sprejela na delo za en teden dvanajst absoventov posebne šole. Enoletno delo naj bi pokazalo, če je izbrano delo primerno za otroke in če zadovoljuje njegove interese in želje. Tako starši kot šola bi radi poiskali za otroke tako delovno mesto, za katero je sposoben in na katerem bi morda kasneje tudi ostal. V podjetjih pa bi prav tako opazovali otro-

ke pri delu. Kot so že dosedanja opazovanja pokazala, se absoventi posebne osnovne šole zelo dobro in takoj prilagode delu, saj je bil že v času njihovega šolanja poseben poudarek na praktičnem delu, vztrajnosti in natančnosti pri delu.

Večina otrok, ki jih bodo podjetja sprejela na enoletno poskusno opazovanje, bo sposobna priučiti na delovno mesto, nekateri otroci pa so toliko sposobni, da bodo lahko obiskovali tudi vajeniško šolo. Letos so prvič poskušali otroke re-kategorizirati. Pred osmimi ali devetimi leti so namreč otrokom izmerili inteligenčni količnik, po koncu šolanja pa sedaj ugotavljajo, koliko so ti otroci inteligenčno napredovali. Testi, ki jih je opravil psiholog, so pokazali, da je večina otrok toliko napredovala, da se pravzaprav v ničemer ne razlikujejo od svojih vrstnikov drugih osmilet. Skratka, poprečni so. S tem pa imajo vse možnosti normalne vključitve v življenje.

L. M.

Samoupravnih odnosi v kulturi

Ce smo v času pred kongresom zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije v našem listu Glas zastavili nekaj vprašanj, ki naj bi nanje jasneje odgovorila razprava na kongresu, to pot lahko zapišemo marsjakaj, kar pred kongresom še ni bilo dovolj razčiščeno. Predvsem pa naj povemo, da je bil eden najbogatejših prispevkov v kongresni razpravi ravno kranjski primer, ki so ga kulturni in družbeni delavci iz Kranja kolektivno pripravili in ga razložili v zgoščeni in zelo tehnični razpravi. Ko pravim kranjski primer, naj pojasnim, da gre za široko in kompleksno analizo kulturnega razvoja in dogajanja v Kranju, ki so jo za to področje kranjski družbeni delavci in kulturniki ter sociologi pripravljali več let in tako izoblikovali zelo realen ter smotrni program razvoja kulture v kranjski občini.

S kongresne govornice na nedavno minulem srečanju kulturnih delavcev Slovenije smo kar nekajkrat čuli laskava priznanja kranjskim družbenim delavcem, ki so se z veliko resnostjo ter s strokovnostjo in zavzetostjo lotili odgovornih nalog: preučiti stanje kulturnega razvoja v občini in na tej osnovi izdelati stvarni program potrebnih interesov občanov na področju kulturnega življenja in rekreacije. Kot nam je znano je akcija doživela hkrati široko podporo občanov ter zavzetih kulturnih in družbenih delavcev, ki so analizo ter program obravnavali na zborih volivcev, skupščina občine pa je na zadnji seji ravno v času trajanja kongresa program tudi sprejela.

Izkušnje kranjskih kulturnih ter družbenih delavcev in organizacij od občinskega sveta ZKPO, kluba kulturnih delavcev do občinske skupščine, ki je z velikim razumevanjem podpirala prizadevanja in raziskave na področju kulture, so bogat prispevek in skupnem iskanju najboljših rešitev programiranja ter financiranja kulturnih dejavnosti. Le-te so toliko bolj dobrodošle in dragocene za celotno slovensko

skupnost prav zategadelj, ker so se izoblikovale v določena konkretna stališča in programe prav v prelomnem času, ko vzpostavljamo tudi na področju kulture samoupravne odnose in nove oblike združevanja ter financiranja teh dejavnosti, obenem pa bolj načrtnega in bolj smotrnega ter racionalnega programiranja.

Druga posebnost, ki naj jo posebej poudarimo v našem razmišljanju po kongresu, pa je ta, da so kongresne programske smernice kot temeljni dokument za celotno nadaljnjo usmeritev v kulturi resnično zrasle iz dejanskega stanja, upoštevajoč vse bistvene smeri in hotenja ter prakso iz življenja in dela kulturnih organizacij ter institucij. Zato izizenjati kot stvarni delovni program, dovolj pretehtan in jasno opredeljen, in kot tak je za sleherno kulturno organizacijo ali zavod najboljše programsko napotilo za delo in ravnanje. Programske smernice so tudi dokaj prečiščene, jezиковno zelo razumljivo napisane, brez nepotrebnega besedčenja in nejasnosti, tako da jih vsakdo tudi lahko razume.

Posebna zanimivost, ki jo je kongresna razprava postavila zelo opredeljeno in nedvoumno pa je tudi v tem, da so se skoraj vsi delegati zavzemali za čim plodnejše sožitje med amaterizmom in poklicnimi kulturnimi ustvarjalci. Kultura je ena, ustvarjalcev pa je sicer več vrst, toda vsi stremijo k istemu cilju. Veliko in neprecenljivo podporo je doživel na kongresu amaterizem. Dovolj jasno je bilo povedano, da v današnji stvarnosti ne sme biti nikakršne dileme: ali kultura ali ne — ali amaterizem ali ne. Praksa je že davno izpodbila sleherne dvome o amaterizmu, nasprotno: potrdila je v vsej svoji veljavi neusahljivo ustvarjalno moč amaterizma. Vendar pa ne amaterizma za vsako ceno, marveč amaterske ustvarjalnosti v izvirnem, čisti obliki in v svojstvenem izrazu, ki je značilen za razvojno ter intelektualno stopnjo določenih slojev ljudi. Nekdo te v razpravi zelo jasno in

določno povedal, ko je ocenjeval ustvarjalno moč amaterizma, da se človek, amater izraža na način, ki je najbolj primeren njegovi razvojni ter izobrazbeni stopnji. Prav v tem pa je svojstvenost in značilnost amaterskega izražanja. V prid amaterski ustvarjalnosti pa govorijo tudi primeri, da v najbolj razvitih deželah nenehno raste število amaterskih skupin ter zborov, če dalje bolj pa je v teh deželah prisotna tudi potreba po novem združevanju ter zblizevanju med ljudmi ter po večji družabnosti.

Razprave so v marsičem tudi bolj jasno izoblikovale predstavo o bodočih kulturnih skupnostih, o programiranju ter načinu združevanja sredstev. Po uradni poti že tečejo priprave za sprejetje zakona o kulturnih skupnostih ter financiranju; republiški sekretar za kulturo je predložil skupščini predlog zakona z utemeljitvijo, da je oblikovanje novih samoupravnih odnosov in skupnosti zgodovinsko ter z družbenega stališča povsem utemeljeno — naša samoupravna praksa pa celo narekuje in zahteva ustvarjanje samoupravnih odnosov tudi v kulturi. Sprejet je že tudi način, po katerem bodo potekale priprave za formiranje kulturnih skupnosti, tako republiške kot občinskih. Odprto za razpravo pa ostaja vprašanje o teritorialnih razsežnostih ali območjih skupnosti: ali vsaka občina zase ali pa več občin skupaj. Nadalje je odprto vprašanje tudi o načinu združevanja sredstev ter o višini oziroma stopnji prispevka iz osebnih dohodkov.

Razprava kot gradivo kongresa jasno označujejo nadaljnjo smer razvoja kulture, predvsem pa so delegati jasno izrekli zahtevo, da mora osrednja slovenska kulturna organizacija uveljaviti s svojim delom močnejši vpliv na celotno kulturno dogajanje. Organizacija se mora tudi bolj odločno postaviti na lastne osnove in koncepte, nikakor pa ne želi ostati kakšna podrejena sekcija, marveč suverena organizacija, ki se z rano ob rami drugih zavzema za boljše medsebojne odnose in za oblikovanje kulturno bogatejših družb.

J. Bohinc

O povračilu škode, ki jo povzročajo pripadniki JLA

(Nadaljevanje iz srede, 2. 4.)

Odgovornost države — DSNO oz. JLA za tako škodo temelji na določilih 117. člena zakona o narodni obrambi (Ur. l. SFRJ, št. 8/1969). Praviloma se te škode ugotavljajo po končnih vajah, in sicer s komisijo, v kateri so poleg predstavnikov JLA tudi predstavniki občinske skupščine, oz. njenega upravnega organa in v prisotnosti oškodovanca. Zelo so redki primeri, v katerih na omenjeni način ne pride do sporazuma o višini in načinu povračila škode. Seveda pa je možno, da se oškodovana stranka ne strinja z opisom ali višino škode, ki jo ugotovi komisija, in odkloni sprejem njenega plačila oz. povračila. V tem primeru je možna takojšnja pravda pred sodiščem kot je to navedeno v prejšnjem primeru.

3. SKODE POVZROČENE NA ŽIVALIH ALI SREDSTVIH DRŽAVLJANOV IN DELOVNIH ORGANIZACIJ V ČASU VOJASKIH VAJ

Za uporabo živali in sredstev, ki so vzete na vojaške vaje, se prizna in izplača nadomestilo. Obveza izplačila tega nadomestila je urejena z zakonom o narodni obrambi (95. člen); višina in postopek izplačila pa s posebno uredbo ZIS (Ur. l. SFRJ, št. 43/1966); v vsakem konkretnem primeru se o tem odloča v **upravnem postopku**, ki se praviloma izvede po uradni dolžnosti, lahko pa tudi na zahtevo stranke.

Če je na živali ali sredstvu vzetim na vojaške vaje povzročena škoda, se le-ta ugotavlja in razpravlja v posebnem postopku in po zadevnem navodilu državnega sekretarja za narodno obrambo (Voj. ur. list, št. 8/1967). Kolikor se lastnik poškodovane ali poginule živali, oz. poškodovanega ali uničenega sredstva ne strinja z višino ocenjene škode ali z načinom njenega povračila, ima pravico s tožbo pred pristojnim sodiščem zahtevati ugotovitev odgovornosti in povračilo škode na način, kakor je že omenjeno.

4. POVRAČILO SKODE ZARADI POSKODB ALI SMRTI PRIPADNIKOV JLA

Vsak pripadnik JLA (tudi vojaški obveznik na orožnih vajah), ki je brez svoje krivde poškodovan pri opravljanju službene dolžnosti, ima poleg možnosti uveljavljanja pravic po predpisih o mirnodobskih vojaških invalidov, tudi pravico do enkratne denarne pomoči, če je zaradi poškodbe njegovega organizma utrpel nad 20% invalidnosti. Višina enkratne pomoči je odvisna od stopnje invalidnosti, vendar ne more presegati 20.000 N din. Če pa pripadnik JLA pri opravljanju svoje dolžnosti izgubi življenje, ima pravico do enkratne pomoči njegova družina. Višina te pomoči znaša 20.000 din za glavnega upravičenca, za vsakega nadaljnega upravičenca pa še po 2.000 dinarjev. Pravni temelj obveznosti države za priznanje in izplačilo enkratne denarne pomoči je v 193. členu zakona o JLA, podrobnejši pogoji za uveljavljanje pravice do te pomoči, kakor tudi krog upravičencev na to pomoč pa so določeni s pravilnikom o pogojih in načinu dodeljevanja enkratne denarne pomoči (Ur. l. SFRJ št. 30/1965 in št. 33/1967).

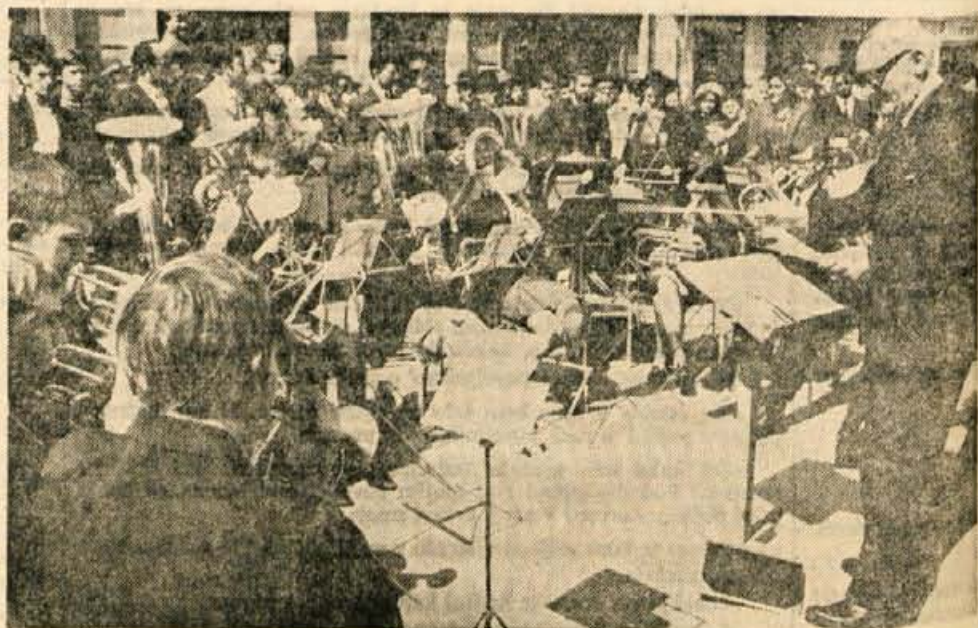
Če imajo svojci smrtno ponesrečenega pripadnika JLA poleg pravice do enkratne denarne pomoči še kakšne druge odškodninske zahtevke, potem se tudi v tem primeru zaradi odškodninske obrambe najprej na vojaško pravobranilstvo, kolikor pa v roku 3 mesecev s pravobranilstvom o tem vprašanju ne dosežejo sporazuma, imajo možnost, da svoj zahtevek uveljavljajo pred sodiščem splošne pristojnosti. Vedeti pa je treba, da se po praksi sodišč že izvensodno izplačana enkratna denarna pomoč upošteva pri presoji ev. poznejših zahtevkov za povračilo nematerialne škode.

Mladi pevci iz Oldhama so med nedavnim obi v Preddvoru. — Foto: F. Perdan
rani občinske skupščine in enega v osnovni šolski v Kranju priredili tri koncerte; dva v dvo-

V petek zvečer se je koncerta mladih pevcev in godbenikov iz Oldhama udeležil tudi angleški konzul iz Zagreba. — Foto: F. Perdan

Mladi godbeniki glasbenega centra iz Oldhama so v ponedeljek dopoldne imeli na Titovem trgu v Kranju promenadni koncert. — Foto: F. Perdan

VIII. SPOMLADANSKI SEJEM

V KRANJU

od 12. do 21. IV. 1969

KMETIJSKA ZADRUGA SKOFJA LOKA

razpisuje

za svoje kooperante
natečaj za srednjeročne
kmetijske investicijske
kredite.

Podrobnejša pismena pojasnila o pogojih kreditiranja lahko kooperanti dobe na svojih proizvodnih okoliših. Rok prijave na upravo Kmetijske zadruge v Skofji Loki je do 21. aprila 1969.

Uresničljivi obeti ob slovenski obali

Ob lepem vremenu je mogoče z enim samim pogledom objeti trinideset kilometrov dolg, z zalivi prepleteni obmorski svet od Debelega rtiča do Pirana.

Med Fieso in Piranom, med Izolo in Strunjanom je morje v srđiti ofenzivi proti kopnemu. Valovi neprestano izpodjedajo podnožje lapornatih vzpetin. Z drugih strani pa se mora počasi, nezadržno umikati. Več ko dva kilometra globoko v Sečoveljski dolini so še zdaj vidni sledovi, kjer so nekđaj privezovali čolne. Morje se je umaknilo daleč za nasipe solin.

Cesta se pri ankaranskem križišču po nekaj sto metrih primakne skoraj do morja. A le še nekaj let. Škocjanski zaliv, ki je nekđaj oblival velik del otoka, kjer stoji stari Koper, bo ostal le v spominih ljudi in na starih zemljevidih. Tu pa se bodo širila industrijska poslopja, tako kot se že zdaj na severovzhodni strani Kopra razteza naselje stanovanjskih poslopij in še više na prostoru, ki so ga pred leti iztrgali morju, velika skladišča tovornega pristanišča.

RAZPOTJE NARODOV

Tu, kjer se Jadransko morje najgloblje zajeda v evropsko kopno, so se že od nekđaj križale poti narodov. Tod so se nekđaj valile trume rimskih vojščakov proti Srednji Evropi, z druge strani pa so Kelti, Iliri in Slovani tod ubirali pot proti Zahodu. To območje je bilo neštetokrat v zgodovini prizorišče velikih bojev. Cezenj se je valilo mnogo osvajalcev, mesta pa so doživljala razcvet in nekateri med njimi tudi svoj propad.

O obmorskih mestih Kopru, Izoli in Piranu vemo, da so jih naseljevali že stari Grki. Starogrška pravljica pripoveduje, da je pri Ankaranu nesrečna kraljica nimf skočila v morje in se utopila, ker ji Zeus ni hotel podariti nesmrtnosti.

Zgodovinski viri navajajo kot prve prebivalce tega ozemlja Histre, ki so jih podjarmili Rimljani in romanizirali. V VII. stoletju pa so vse to ozemlje do Soče zavzeli Slovenci.

Kadar v notranjosti Slovenije govorimo o slovenski obali, imamo navadno v mislih sončne poletne dneve, počitnice ob morju in vse, kar je povezano z romantiko obmorskega življenja. Za prebivalce notranjosti Slovenije je obalno območje pojem za turizem. Zlasti zadnja leta pa postaja vse bolj pojem za pomorsko gospodarstvo in za vse, kar je povezano z njim. V prihodnje pa bo še bolj. Uresničevanje načrtov, da naj postane Koper resnično »okno v svet«, bo prihodnja leta še bolj obrnilo pozornost mnogih na sorazmerno majhen del slovenske obale.

PROMETNA REKA TEČE V SMERI SEVER—JUG

»Nedvomno je, da je za slovenski narod velika pridobitev, če je Slovenija danes obmorska dežela.« je zapisal v novoletni številki Primorskih novic predsednik koprške občinske skupščine Miro Kocjan. »Njena geografska lega narekuje odprtost,« nadaljuje v svojem sestavku, »povezovanje prek morja. Skozi ta široka vrata naj bi šli blagovni tokovi med vzhodom in zahodom ter med razvitimi in nerazvitimi deželami. Prav zato ima obalno območje še poseben pomen pri programiranju perspektivnega razvoja Slovenije. Menim, da bi moralo slovensko gospodarstvo zavestno izkoristiti vse prednosti, ki jih nudi morje, še zlasti zato, ker ima svoj manevrski prostor v samem srcu srednje Evrope.«

Kako je življenje obrnjeno proti morju, nam zgovorno pričra razvoj cestnega prometa. Poglavitna cestna magistrala Slovenije je tekla in še teče pravzaprav od vzhoda proti zahodu. Nova cestna magistrala pa bo v prihodnje tekla od severa proti jugu, od Maribora prek Postojne proti Novi Gorici in nato do razcepom tudi proti Kopru.

Dobrih deset let je minilo, kar je bilo po Londonskem

sporazumu obalno območje dokončno vključeno v jugoslovanski gospodarski in družbeni prostor. Na temelju dosedanjega razvoja pripravljajo zdaj dolgoročni program in pomorsko gospodarstvo ima v njem odločilno mesto.

HRBTENICA PRISTANIŠČE IN VSE, KAR JE POVEZANO Z NJIM

Ni naključje, da se povsod na svetu najhitreje razvijajo mesta ob morju, do katerih je mogoče po vodni poti pripeljati blago čim bliže gosto naseljenim krajem v notranjosti. Severni Jadran ima najbližje zveze s Srednjo Evropo. In v tem je tudi prednost za koprsko pristanišče.

Lani so v koprski luki prevozili blizu 1.100.000 ton različnega blaga. V prihodnjih treh desetletjih naj bi se promet povečal do 8 milijonov ton letno. Ni to preveč optimistično?

Dežele Srednje Evrope potrebujejo letno okoli 60 milijonov ton blaga, ki ga prevažajo od drugod po morju. Tržaška luka je imela lani okoli 21 milijonov ton prometa, od tega nekaj čez 14 milijonov ton surovega petroleja, ki ga dovažajo z velikimi ladjami in po cevovodu črpažo do Ingolstadta na Bavarskem.

Ugodna lega Kopra in razvoj pristaniških naprav že zdaj privabljajo mnoge ladjarje, da bi tu raztovarjali in natovarjali blago iz Srednje Evrope ali za njo. Zlasti zadnje tedne skoraj ne mine dan, da ne bi pred pristaniščem stalo na sidrišču nekaj velikih ladij, ki čakajo na prostor ob pomolih tovornega pristanišča. Vrsti skladišč in silosov so se lani pridružile še cisterne za nafto. Letos računajo, da bodo prek pristanišča v Kopru pripeljali nad milijon ton nafte. Železniška proga Koper—Prešnica bo že letos zmogla promet le, če bodo dogradili vsaj izogibalnice v Hrastovljah.

Pristanišče pa pomeni tudi razvoj industrije. Obrisi koprške industrijske cone že segajo proti Ankaranu. Že letos bodo začeli poglobljati morsko dno v pristanišču za tekoče tovore, da bodo lahko pristajale velike petrolejske ladje tudi do 100.000 ton nosilnosti. S tem pa je tudi dokončno podpisana obsodba Škocjanskemu zalivu.

Tam, kjer so pred desetimi leti razpenjali ribiči svoje mreže in se zdaj po plitki vodi pozibavajo pozimi velike jate divjih rac, se bo že letos začelo kazati kopno. S poglobljanjem morskega dna bodo zasipavali Škocjanski zaliv. Kdor bo čez deset let obiskal Koper, ga presenečen skoraj ne bo spoznal. Od ankaranskega križišča dalje bo na desni strani vse do pristanišča vrsta industrijskih objektov. Prvi med njimi, Iplasov obrat za proizvodnjo mehčal za umetne snovi, tik ob ankaranskem križišču, je prvi v vrsti industrije, ki naznanja, da so tu pogoji za rast podje-

tij, ki so jim nafta in njeni proizvodi temeljna surovina.

TURIZMU NE BO ODZVONILO

Stalni obiskovalci Ankarana dostikrat vzdihujejo ob pogledu na razvijajoče se koprsko pristanišče: »Luka pomeni smrt za turizem. Vedno več ladij bo spremenilo čisto modrino morja. Razen tega pa bo noč in dan slišati ropot ladijskih žerjavov.«

Tisti, ki prihajajo za nekaj tednov na leto v različna letovišča ob slovenski obali, so se tudi vprašali: »Bo res razvoj luke v Kopru za vedno onemogočil, da bi bili ti nam najbližji kraji ob morju prijetno letovišče?«

Koprski zaliv in ankaransko področje bo moralo dati prednost razvoju luke in industrije okoli nje. Kratka slovenska obala pa ima še dovolj možnosti za razvoj turizma, ki naj bi tudi v prihodnje tako kot doslej dajal značilen pečat temu področju.

Na južni strani Izole, kjer je bilo nekđaj v zalivu rimsko naselje Halietatum, in vse proti Strunjanu, Piranu in Portorožu, je rezervat za turizem ob slovenski obali. To so tudi pravzaprav najlepši kraji, razen tistih na ankaranskem področju, kjer je že doslej bil turizem v polnem razmahu.

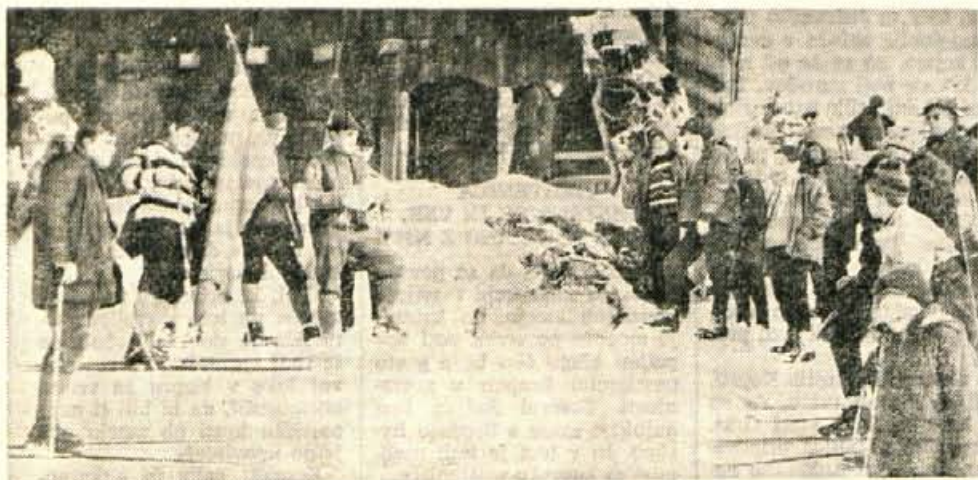
Nekaj nad 12.000 ležišč imajo zdaj na voljo turisti v hotelih, počitniških domovih in zasebnih sobah v vseh treh obalnih občinah. V prihodnjih nekaj desetletjih naj bi imelo obalno območje 50.000 ležišč in to pretežno v letovških naseljih od Izole proti slovensko-hrvaški meji.

V hrvaškem delu zahodne Istre je turizem šel z nekoliko hitrejšimi koraki. Kraji ob slovenski obali so v primerjavi z njimi v zamudi. Morda bodo že letos skušali ujeti korak. Po načrtih naj bi od ladjedelnice v portoroškem zalivu pa do Seče, kjer so razstavljeni dela Forme vive, sistematično zgradili sodobno letovišče z vsem, kar si želi oddiha potreben turist. Piran s svojo starinsko arhitekturo naj bi vse bolj postajal turistična zanimivost, stanovanjsko naselje pa se čedalje bolj umika na obrobje nad mestom.

V minulih desetih letih nobeno področje v Sloveniji ni doživljalo takih sprememb glede prebivalstva, kot prav obalno področje. Tako pa bo tudi v prihodnje. Že zdaj računajo, da naj bi obalno območje v dveh treh desetletjih šlo okoli 150.000 ljudi, to je še enkrat več, kot zdaj. Razvoj pomorskega gospodarstva, industrijske cone v luki Koper, pomorske plovbe, turizma, pa tudi drugih dejavnosti bo odprl številna nova delovna mesta. Gotovo bodo odprta vrata na stečaj vsem zmožnim, ki bodo tu našli svoj vsakdanji kruh.

Načrti in zamisli? Niso samo to. Mnogo tega je že na poti uresničevanja. Realni, spodbudni obeti za razvoj ob slovenski obali.

GUSTAV GUZELJ

Prejšnjo soboto in nedeljo so člani MO PD Kamnik organizirali tradicionalni spominski smučarski pohod na Veliko planino v počastitev V. državne konference Skoja, ki je bila na Veliki planini, 6. 8. 1939, in na kateri je bil za sekretarja izvoljen Ivo Lola-Ribar. Letošnjega pohoda se je udeležilo 35 mladincev in nekdanji borci, ki so jim pripovedovali o težkih dneh med NOB. Naslednjega dne so pred spominsko ploščo počastili to konferenco s kratkim programom (na sliki), nato pa so pohod nadaljevali po obronkih Velike in Male planine. Foto: T. Smolnikar

Predsednik kranjske občinske skupščine Slavko Zalokar je v petek v hotelu na Brniku sprejel kranjska skakalca Petra Stefančiča in Marjana Mesca. — Foto: F. Perdan

Velika nagrada Loke 69

Enotno gorivo za vse

O škofjeloški tekmovalni progi smo sicer že pisali, vendar ne bo odveč, če o njej spregovorimo še nekaj besed. Ta 4500 metrov dolga steza velja od lanskoletne prireditve dalje za najhitrejšo v Jugoslaviji — seveda ne upoštevajoč rezultatov, doseženih na opatijski dirki, kjer so tekmovalci v razredu avtomobilov formule III tudi vozili bolje od 140 kilometrov na uro. Minimalna širina asfalnega traku je 5 metrov. Dirkači vozijo desni krog. Proga ima 2 ostru in 5 blagih zavojev ter več klancev. Na ravni med Plevno in Trato ter na Hudem polju tekmovalci z najtežjimi stroji dosegajo zelo velike hitrosti — tudi do 240 kilometrov na uro.

Vsi udeleženci Velike nagrade Loke 69 bodo uporabljali isto gorivo. To je navaden 95 do 100-oktanski bencin, ki ne sme vsebovati več kot 0,6 kubičnega centimetra

svinčevega tetraetila na liter. (Svinčev tetraetil — snov, ki povečuje kompresijsko razmerje.). Gorivo bo prireditelj dal dirkačem po dnevnih cenah, in to v tekmovalnem parku. Določila FIM prepovedujejo tudi uporabo alkohola ali drugih dodatkov. Vsaka kršitev teh pravil se kaznuje z diskvalifikacijo. Pri mazivih ni omejitev.

Zanimivo je, kako se dirkači pripravljajo. Večina prošelj je opremljenih s sliko in seznamom najboljših uvrstitev v mednarodnih tekmovanjih v zadnjih letih. Prireditelj namreč lahko po lastni presoji in brez obrazložitve zavrne vsakega tekmovalca. Odločilnega pomena pri sklopanju o tem so seveda pripravljenečevi dosednji uspehi oziroma neuspehi in, razumljivo, stroj, na katerem bo nastopil. Tako organizatorji izberejo zares samo najboljše, kar mnogo pripomore h kvaliteti prireditve.

I. G.

Sporočamo žalostno vest, da je v 58. letu starosti po hudi bolezni preminila naša draga sestra, teta in svakinja

ANA BABIČ

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, 10. aprila 1969, ob 16. uri izpred hiše žalosti Žeje 1 na pokopališču v Podbrezjah.

**Žaljuoči bratje in sestre
ter ostalo sorodstvo**

Priznanje plavalcem

Kranjski plavalci so na pravkar minulem zimskem drž. prvenstvu (28. III.) v Beogradu ponovno dokazali, da je Triglav eden najmogljivejših plavalnih kolektivov v Jugoslaviji, v Sloveniji pa brez konkurence. Sicer so nekateri celo upali v ponovitev lanskega drugega mesta, vendar je osvojenost tretje, za reškim Primorjem in splitskim Jadranom, prav toliko vredno, ker so bili Splitčani boljši le po zaslugi drž. reprezentanta Nenada Kuridje, katerega je Jadran v čudnih okoliščinah dobil od Mornarja.

Vse tri dni so Kranjčani bili ogorčen boj z odličnimi plavalci zagrebške Mladosti, ki imajo v svoji sredji vrsto reprezentantov, vendar je zmagala homogenost Gorenjcev. Da je odločala vsaka desetinka sekunde, pričra minimalna razlika v točkah 19320:19022. Ta izenačenost ekipe pa je premagala tudi favorizirani Mornar z olim-

pijkama Djurdjo Bjedov in Zdenko Gašparac na čelu.

Na prvenstvo so Kranjčani odšli z mešanimi občutki. Veliko vprašanje je bilo, ali bo uspelo tudi v 50-metrskem bazenu ponoviti odlične rezultate, ki so jih dosegali na treningih doma in so dajali realne upe za najvišja mesta. Ze prvi treningi v Beogradu so pokazali, da je strah pred dvojno dolžino bazena odveč. Velika želja po uspehu in dobra pripravljenost sta k temu največ pripomogla. Na srečo je bilo tudi še dovolj časa za »aklimatizacijo« na dolg bazen, ker so kranjske šole pokazale izredno razumevanje do svojih športnikov.

Ze prvi starti so pokazali, da Kranjčanom »gre« in proti vsem pričakovanjem so bili skoraj edini, ki so že v zimski sezoni uspeli izboljšati republiške rekorde (6), kar se ponavadi dosega šele v poznem poletju.

K tretjemu mestu so največ pripomogli:

BREDA PEČJAK (16): Poskrbela je morda za največje presenečenje, ko je na 200 m mešano zasedla drugo mesto, čeprav je njena specialnost hrbtno, kjer je na 100 in 200 m bila obakrat peta. Na 200 m mešano je v enem dnevu dvakrat izboljšala republiški rekord, ki ga je prej imela Svarčeva.

GROSELJ BOJAN (15): Z njim je klub ponovno dobil prvovrstnega prsača. Na 100 m je bil peti, postavil nov mladinski rekord in največ doprinesel, da je bila štafeta Triglava 4 x 100 mešano tretja.

JUDITA MANDELJIC (14): Malokdo je vedel, s kako težko odgovornostjo je startala. Zvezni kapetan je namreč odločil, da mora v direktnem dvoboju premagati rutinirano reprezentantko Rečanko Črnjarjevo, če hoče priti v reprezentanco. To ji je uspelo tako na 100 kot na 200 m prsno, pri tem pa je

na krajši progi zopet dokazala, da je za Bjedovo najhitrejša v Jugoslaviji. Za udarec roke je premagala celo Lidjjo Svarc in čas 1:22.4 je nov republiški in izenačen mladinski državni rekord.

ANDREJ SLAVEC (19): S tremi nastopi v finalih je bil najuspešnejši plavalec v moški ekipi. Posebno se je izkazal na 200 m delfin, ko je v dramatičnem finišu osvojil drugo mesto.

LIDIJA SVARC (16): Bila je steber cele ekipe in ima največ zaslug za visoko uvrstitev Triglava, saj je plavala prsno, mešano in kravl. Na 200 prsno je tako malo zaostala za »zlato« Bjedovo, da so ji gledalci navdušeno ploskali.

PARENTA REBEKA (13): Bila je ena redkih pionirk, ki je v članski konkurenci uspela priti v finale in bila sedma v državi. Tudi ona je v enem dnevu dvakrat izboljšala republiški pionirski rekord na 200 hrbtno in čas 2:51.8 je tretji najboljši čas v Sloveniji nasploh.

SMID MARJETA (16): V najtežji ženski disciplini, 200

delfin, je bila odlična in zasedla drugo mesto.

Trenerja, ki imata največ zaslug, da je Triglav na vrhu jugoslovanskega plavanja, sta uspehe in prvenstvo ocenila takole:

ANKA COLNAR-KOSNIK (ženske): »Vse moje varovanke so plavale tako, kot sem si želela in bi bolje skoraj ne mogle. Zal pa mi je, da sem morala pustiti doma zaradi pomanjkanja denarja še dve obetajoči prsačici, ki bi se obe uvrstili v finale na 200 m prsno in bi tako Triglav napravil spektakularen podvig, saj bi od osmih finalistk bile kar štiri Kranjčanke.«

FRANC PETERNELJ (trener moške ekipe): »Imamo nadarjene plavalce, da malokje tako, vendar bomo morali počasi verjeti v čudeže, če se bomo hoteli pri dotaciji dobrih treh milijonov kosati s klubi, katere za zdaj še premagujemo, ki pa nas bodo s svojimi, vsaj petindvajsetmilijonskimi letnimi proračuni, dobesedno povozili.«

S. Košnik

Vlom v avtomobil

V soboto med 21. in 22. uro je bilo na Bledu vlomljeno v osebni avtomobil, nemškega državljana Johana Lanzschwert. Vlomilec je iz avtomobila odnesel žensko obleko in žensko jopico, pet parov ženskih nogavic in denarnico s 40 markami. Škode je za okoli 500 N din.

Zakonca umrla v kopalnici

V nedeljo okoli desete ure dopoldne so v kopalnici Kodričevih na Jesenicah, Savska cesta, našli trupli zakoncev Ivana in Marije Kodrič. Staršem Marije Kodrič se je zdelo nenavadno, da se zakonca nista še prebudila, zato je možev oče skozi okno prišel v zgornje stanovanje in odkril žalosten prizor. Oba zakonca sta sedela mrtva v banji. Domnevaajo, da sta se zastrupila z ogljikovim monoksidom, ker je bil v kopalnici boiler na plin. Preiskava je v teku.

Vlom v Dom invalidov

V noči na ponedeljek, 7. aprila, sta po vsej verjetnosti dva vlomilca obiskala Dom invalidov in borcev NOV v Levstikovi ulici v Kranju. V notranjost sta prišla tako, da sta razbila steklo na vratih. Ostala vrata sta odklepala s ključi, ki sta jih našla v vratih. V predalih miz, ki sta jih odprla z izvijačem, sta našla 3584 N din. Vse kaže, da je bila stavba premalo zavarovana, ključi v vratih pa kažejo celo na malomarnost uslužbencev.

Odnesel je sliko iz cerkve

V petek, 4. aprila, dopoldne je neznan ljubitelj umetnosti ukradel iz rožnovenske cerkve v Kranju nabožno sliko večje vrednosti. Cerkev je bila takrat odklenjena.

Vlomilec je moj poklic

Pred kratkim se je končala preiskava, v kateri so kranjski delavci uprave javne varnosti s sodelovanjem ljubljanskih kolegov odkrili, kdo je vlomiljal v kioske tobačnega podjetja na več krajih v Kranju. Pred časom smo že pisali o nekaterih značilnih znamenjih, ki so jih opazili pri vseh vlomih. Vlomljeno je bilo vedno enako, in to ob sobotah, ko je v Kranju mladinski ples v Delavskem domu ali pa v Stražišču. Pet vlomov v kioske je sedaj pojasnjenih.

Vlomi imajo na vesti mladi fantje, sedem jih je. Stari pa so od osemnajst do enainvajset let. Trije so iz Ljubljane, eden iz Gorican pri Medvodah, eden iz Črne pri Kamniku, eden iz Zbilj in zadnji iz Sp. Pirnič pri Medvodah. Nekateri od njih so delavci brez zaposlitve, nekateri pa hodijo v srednje šole. Vlomili so trikrat, dvakrat v začetku februarja in enkrat v začetku marca. Kdo bi vedel, zakaj so se odločili za vlom? Morda jim je zmanjkalo cigaret? Ko je bilo enkrat okence na kiosku razbito, niso vzeli samo cigaret, pač pa še druge predmete, ki so jih lahko dosegli. Kasneje so pri hišni preiskavi našli še nekaj predmetov pri njih, kar jih niso že prej raz-

Zadel ob avtomobil

V nedeljo, 6. aprila, zvečer okoli devete ure je stopil iz gostilne na Koroški cesti v Trziču Jakob Švab iz Bistrice pri Trziču. Pri tem se je spotaknil in padel, tako da je zadel ob zadnji del avtomobila, ki je ravno tedaj peljal mimo. Švab je bil pri tem laže ranjen.

Spet vloma v kiosk

V petek, 4. aprila, so opazili, da je bilo vlomljeno v kiosk na Plavžu. Neznanec je razbil pomično steklo in vzel nekaj cigaret. Brskal je tudi po predaji za denar, vendar je bil prazen.

V soboto so v zgodnjih jutranjih urah opazili, da je bilo vlomljeno tudi v kiosk na desni strani savskega mostu v Kranju. Neznanec je odnesel nekaj cigaret, potem ko je segel z roko skozi razbito steklo v notranjost kioska. Točnejši podatki še niso zbrani.

delili drugim ali pa prodali.

Pojasnjena sta tudi vloma v kiosk na Cesti Staneta Zagarja. Teh dveh vlomov nimajo na vesti mladinci, ki so se vračali s plesa, pač pa trije kranjski mladoletniki. Prvič so vlomili v omenjeni kiosk že sredi januarja. Steklo je razbil 18-letni B. M. iz Rupe pri Kranju, ostala dva pa sta držala vrečo. Ponovno so vlomili v isti kiosk 7. marca.

B. M. je v papirnato vrečo nabral večje število cigaret. Kasneje so jih samo pri njem našli 96 škatlic, nekaj pa so že prej razdelili in pokadili. S polic je pobral še več galanterijskih predmetov, seznam je dolg kar celo stran. Plen so si vsi trije razdelili.

Med preiskavo so prišli na dan še nekateri grehi. Tako je B. M. povedal, da je lani poleti ukradel kolo iz kole-sarnice stanovanjske hiše v

Ulici XXXI. divizije v Kranju. Kolo je razstavil in ga po delih prodal. V novembru lani je s ponarejenim ključem odprl klet v stanovanjskem bloku v Nazorjevi ulici, od koder je odnesel električno peč. Mesec dni kasneje je na podoben način vlomil v klet v Sorlijevi ulici in od tam odnesel 15 kozarcev sadnih kompotov.

L. M.

Zahvala

Ob prerani smrti našega dragega moža in očeta

Antona Zaplotnika

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti in darovali vence in cvetje. Posebno se zahvaljujemo sosedom za izkazano pomoč, sorodnikom, prijateljem, znancem, gasilskim društvom, pevcem, podjetju Tekstilindus, č. g. župniku Slabšaku in Kofendreževi mami. Lepa hvala za izrečeno sožalje.

Zalujoči: žena Milka, hčerke Hermina, Marija in Mili z družinama in drugo sorodstvo

Kranj, dne 5. 4. 1969

Zahvala

Ob prerani izgubi dobre žene, zlate mamice, sestre in tete

Jelke Prosen

roj. Hmelak

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, posebno pa dr. Vidmarju in Francu Orlu za izrečene zadnje besede. Enaka hvala tudi pevskemu zboru, duhovščini, darovalcem vencev in šopkov. Vsem skupaj, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti in sočustvovali z nami še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: mož, hčerka Irena, sin Janez in tašča

Kranj, dne 4. 4. 1969

Zahvala

Ob prerani izgubi naše drage sestre in tete

Katerine Eržen

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za obiske in tolažbo med boleznijo, za darovane vence in cvetje ter spremstvo na zadnji poti. Posebno zahvalo izrekamo č. g. župniku Blaju za obiske in duševno tolažbo, g. dr. Majerju za požrtvovalnost med boleznijo in pevskemu zboru upokojencev za ganljivo petje ob grobu.

Zalujoča sestra Marija Vreček in drugo sorodstvo

Kranj, dne 5. 4. 1969

Zahvala

Ob prebridki izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta in tasta

Jakoba Zaplotnika

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje in poklonjeno cvetje, vsem, ki ste ga kropili in ga spremili na njegovi zadnji poti, ZB, kolektivu na žagi, č. g. župniku za poslovljene besede ob grobu. Nadalje se zahvaljujemo tudi zdravstvenemu osebju bolnice Golčnik in dr. Zgajnerju za vso skrb in nego med njegovo boleznijo.

Zalujoči: žena Marija, sinova Franci in Lojze z družinama, hčerke, Marica z možem, Angela in Kati

Tupaliče, Sentvid, Miren pri Novi Gorici, dne 3. 4. 1969

Strelci za zlato puščico Naglič drugi

Tekmovanja za Zlato puščico so letos končana. Letos se jih je udeležilo več kot 1000 slovenskih strelcev. Na zaključnem tekmovanju pa je nastopilo le 58 najboljših, ki so se pomerili preteklo nedeljo na republiškem prvenstvu v Trbovljah. Med njimi je bilo pet Kranjčanov in štirje tekmovalci iz Škofje Loke. Lanski zmagovalc Vinko Freljih je bil letos šele sedmi. Občinski prvak Naglič pa je zasedel odlično drugo mesto. Nagliča pa se je na tem tekmovanju držala izredna spola. Po vrsti odličnih zadetkov si je z dvema slabšima streloma napravil vse možnosti, da bi Zlato puščico prenesel v Kranj. Kljub vsemu pa so gorenjski strelci dosegli zelo lep uspeh, saj se je kar 6 Gorenjcev uvrstilo med prvo desetorico.

Vrstni red: 1. Vršaj (Ljubljana), 2. Naglič (Kranj), 3. Peternelj (Šk. Loka), 4. Prestor (Kranj) ... 7. Freljih (Kranj), 8. R. Fojkar ... 10. M. Fojkar oba (Šk. Loka) itd.

B. Makovrh

Ostali so v ligi

Kamniški odbojkarji, ki se jim v jesenskem delu tekmovanja ni uspelo obdržati v SOL, so v nedeljo morali igrati kvalifikacijske tekme za ponovno nastopanje v tej ligi. Kvalifikacijski turnir je bil v Kočevju, ki sta se ga udeležili tudi ekipe Kočevja in Celja (Gaberje). Ekipa

Kamnika je s Celjem izgubila z 2:3. Celje s Kočevjem prav tako 2:3. Kamničani pa so premagali Kočevje s 3:2. Zaradi boljše razlike točk v nizih je ekipi Kamnika spet omogočeno tekovanje v družbi najboljših slovenskih odbojkarjev.

T. Smolnikar

Mornar v Kranju

V petek (4. aprila) so prišli v Kranj vaterpolisti splitskega Mornarja, ki se bodo v kranjskem zimskem bazenu pripravljali na bližnje zimsko državno prvenstvo.

Na lanskem prvenstvu je Mornar zasedel drugo mesto.

Na letošnje prvenstvo, ki bo od 10. do 13. aprila v Zagrebu, bodo odpotovali tudi igralci kranjskega Triglava. Ekipo bodo sestavljali: F. Rebolj in Finžgar kot vratarja ter igralci Mohorič, Velikanje, Nadižar, Sorli, Chvatal, J. Rebolj, Kodek, Košnik, Klemenčič, Torkar in Balderman. Triglav bo edina slovenska ekipa na tem prvenstvu.

M. Kuralc

Šport v kratkem

NOGOMET — Gorenjski predstavniki so v nedeljo igrali takole v republiških ligah: Triglav : Kovinar 2:0 (0:0), Zagorje : Kranj 1:2 (1:0), Primorje : LTH 4:1 (2:0), Kamnik : Tabor 1:2 (0:2).

ROKOMET — Tržiški rokometaši so visoko premagali Topol 36:18 (17:12) in so trenutno na odličnem tretjem mestu.

SMUČARSKI SKOKI: Na Adlešičevem memorialu v Planici so se od gorenjskih skakalcev najbolje uvrstili naslednji skakalci: med mlajšimi mladinci je zmagal Kranjčan Kobal, drugi je bil Kapušin, tretji pa Cuznar (Jesenice). Pri starejših mladincih pa je bil najboljši Franci Mesec, ki je zasedel tretje mesto, njegov brat Marjan pa se je med člani uvrstil prav tako na tretje mesto.

J. Javornik

Na mednarodnem zeleniškem veleslalomu zmagovalca: Štefan Sodati in Maja Kramar

Organizacijski komite Zelenica je po dvoletnem premoru v soboto spet priredil na Zelenici tradicionalni mednarodni veleslalom. Nad 1800 metrov dolgi progi s 54 vratici in 480 metri višinske razlike je med člani nastopilo več kot 70 tekmovalcev iz Koroške in Jugoslavije. Med članicami pa je bila udeležba nekoliko slabša, saj je nastopilo le 10 tekmovalk. Zaradi novozapadnega snega je bila proga težka. Boj za prvo mesto je bil v glavnem med odličnimi Avstrijci. Najprej so startali odlični Korošci: Rautar, Heber in Ressiman, ki so na cilj prispeli v enakem času. Toda za njimi je startal še prekaljeni avstrijski reprezentant Štefan Sodati, ki je s časom 1:45,5 postal zma-

govalec. Članice so startale na nekoliko krajši progi, kjer pa je bila najboljša domačinka Maja Kramar, kljub temu, da je prvič startala med članicami.

Zanimivo pa je da je v ekipi Koroške nastopil tudi Erik Schinegger (bivša svetovna prvakinja med ženskami!). Schinegger pa je imel smolo in je v prehodu iz rova v strmino padel. Organizacija tekmovanja je bila odlična.

Vrstni red najboljših: članice — 1. Kramar (Tržič), 2. Lakota (Jesenice), 3. Kurnik (Tržič); člani — 1. Sodati, 2. Ressiman, 3. Heber, Rauter (vsi Koroška) ... 9. A. Klinar (Jesenice) ... 11. Soklič (Tržič) itd.

Po zmagi nam je Maja Kramar dejala: »Kljub težki progi sem vesela današnjega uspeha, zlasti še prvega starta v članski konkurenci.«

D. Humer

Vaterpolisti pred državnim prvenstvom

Triglav : Graz 11 : 4

V prijateljski mednarodni tekmi v vaterpolu je v ponedeljek popoldne v zimskem kopališču v Kranju ekipa domačega Triglava visoko premagala moštvo GAK iz Gradca. Avstrijci so pred tem gostovali na Reki, kjer so dvakrat premagali domače Primorje.

Avstrijci, ki sodelujejo v I. ligi, kjer zavzemajo tretje mesto, so v Kranju igrali podrejeno vlogo. Res je, da je domačine okrepil igralec splitskega Mornarja in bivši državni reprezentant Rosič, vendar to ne opravičuje visokega poraza gostov, saj je

Triglav v zadnji četrtini nastopil skoraj s samimi mladimi igralci.

— Triglav: F. Rebolj (Finžgar), Mohorič, Chvatal, 2. Nadižar, 2. Rosič, 2. J. Rebolj, 2. Balderman, 3. Velikanje, Kodek. M. Kuralc

Zimsko prvenstvo Slovenije v vaterpolu

Prvi Triglav I, drugi Triglav II

V Kranju je bilo končano letošnje zimsko prvenstvo Slovenije v vaterpolu. Po pričakovanju so prvo mesto osvojili vaterpolisti Triglava. Tudi drugo mesto je pripadlo Kranjčanom. Druga ekipa Triglava je doživela samo en poraz in zasluženno osvojila drugo mesto. Ta uspeh Triglava pa je še večji, če upoštevamo, da so domačini v zadnjih kolih igrali brez petic standardnih igralcev: Nadižarja, Mohoriča, Sorlija, Velikanje in Klemenčiča. Poleg tega pa je bil Kranjčan Jože Rebolj najboljši strelec prvenstva.

Za ekipo Triglava I so na prvenstvu igrali: Finžgar, Chvatal, Košnik, Mohorič, J. Rebolj, V. Brinovec, Svare, Gričar, Slavec, Milovanovič, Nadižar I. in II in Zupanc. Za Triglav II: F. Rebolj, Torkar, Kodek, Balderman, Klemenčič, Velikanje, Kašman, Podveršček, Judež, Sorli, Malavašič.

Končni vrstni red pa je bil: 1. Triglav I 10, 2. Triglav II 8, 3. Ljubljana I 6, 4. Celulozar 4, 5. Koper 2, 6. Ljubljana II brez točke.

P. Didič

Vaterpolisti Triglava na državnem prvenstvu

Jutri, v četrtek, bodo vaterpolisti Triglava odpotovali na letošnje zimsko prvenstvo Jugoslavije v vaterpolu, ki bo od 10. do 13. aprila v Zagrebu. Na tekmovanju bo nastopilo 8 prvotligašev in 6 drugotligašev. Po rezultatih oziroma uvrstitvah so vaterpolisti Triglava na 13. mestu v državi, kar pomeni, da bo na prvenstvu igrala samo ena slabša ekipa kot je kranjski Triglav. Kljub vsemu pa tik pred odhodom še vedno ni zanesljiv nastop Triglava, ker je več igralcev bolnih (Mohorič, Nadižar, Košnik in Klemenčič). Pred odhodom na to prvenstvo nam je predsednik komisije za vaterpolo pri PK Triglav Mato Bečić dejal:

»Na prvenstvo potujemo predvsem zaradi tega, da se bomo srečali z močnejšimi ekipami, ker le na ta način bomo izboljšali našo kvaliteto. Naša želja je, da dostojno zastopamo slovenski vaterpol in, da nudimo čim močnejši odpor prvotligašem. Uvrstitev za nas ni pomembna. Povedati pa moram, da nam je nastop v Zagrebu omogočila tovarna Kollnska iz Ljubljane in je zato prav, da se ji javno zahvalim.«

P. Didič

Plavanje Še dva naslova za Triglav

Na letošnjem zimskem prvenstvu pionirjev v plavanju so imeli spet največ uspeha kranjski plavalci in plavalke. Triglav je osvojil v domačem bazenu prvo mesto v skupini starejših pionirjev in pionirk, kakor tudi v skupini mlajših pionirjev in pionirk. Med posamezniki pa je imel največ uspeha Slavec, ki je osvojil dva naslova in plavalka Porenta, ki je prav tako dvakrat zmagala.

ARHITEKT BIRO Kranj, Gregorčičeva 8/1 tel. 21-638
Tiskni načrti individualnih stanovanjskih hiš
ARHITEKT BIRO SGPRŽIČ Tipl 03, 04, N1

In načrti po naročilu

Izvleček iz pravilnika

V sobotni številki našega lista smo vam predstavili nekatere splošne podatke o bližnjem svetovnem prvenstvu v motokrosu v Trziču. Vse do svetovnega prvenstva bomo pisali o nekaterih podrobnostih te velike prireditve.

Prireditelj letošnjega mednarodnega motokrosa za »Veliko nagrado Jugoslavije« je avto-moto društvo Trzič. Po predpisih mednarodne motociklistične organizacije — FIM — velja to tekmovanje tudi za svetovno prvenstvo v motokrosu za motorje do 250 ccm za leto 1969. Poleg tega pa tekmovanje za »Veliko nagrado Jugoslavije« velja tudi kot prva dirka za pokal Karavank 1969 v razredu do 750 ccm.

Proga, kjer se bodo 26. in 27. aprila pomerili najboljši motokrosisti na svetu, je krožna, dolžina kroga pa je 2000 m. Tekmovalna steza ima dva blaga in en strm vzpon od 25 do 45 %, tri spušte in večje število naravnih skokov. V najtežjem delu je steza široka 6 m, na startu pa 30 m. Njena podloga je travnata, medtem ko je v dolžini 20 metrov močvirje.

Oznaka in oprema vozil — vsako vozilo mora biti opremljeno s tremi okroglimi tablicami za startne številke, velikosti 23x28 cm. V razredu do 250 ccm morajo biti bele številke na zelenem polju, v razredu do 750 ccm pa črne številke na rumenem polju. Tekmovalci bodo lahko vsi prijavljeni tekmovalci, katerih motorna kolesa bodo ustrezala naslednjim zahte-

vam — motorno kolo mora imeti dve učinkoviti, druga od druge neodvisni zavori; startno napravo, ščitnik na vsakem kolesu, ki mora na vsaki strani segati čez kolo, da zaščiti vozača. Ščitnik mora segati čez zadnji zgornji del kolesa najmanj v dolžini 35 stopinj. Sportna komisija se lahko odloči, da po potrebi prednji blatnik

odstrani. Ščitniki morajo biti na sprednjih in zadnjih koncih zarobljeni, ravno tako pa morajo biti zarobljeni ali obrobljeni z okroglo gumo tudi robovi startnih številk. Nadalje so potrebne še dobre terenske gume, na sklopki in ročici za plin pa mora biti čvrstvo pritrjena kroglica v premeru najmanj 20 mm.

vig

● **Joel Robert tudi letos v Trziču.** Svetovni prvak v motokrosu Belgijec Joel Robert je poslal prireditvenemu odboru prijavo za nastop 27. aprila. Poleg Roberta bodo iz Belgije prišli še odlični tekmovalci Sylvain Geboers, Marcel Wirtz in Jacky Wertz.

● **Prireditelj je letos prvič prijel prijavo iz Združenih držav Amerike.** Ron Nelson je bil lani najboljši v ZDA v kategoriji motorjev 500 kubikov, John de Soto pa v kategoriji 250 kubikov. Prijava iz ZDA potrjuje, da je ljubljenska dirka zares poznana po vsem svetu in kvalitetna.

● **Prireditelji bodo poskrbeli za vse,** tako da se nikjer ne bi prav nič zataknilo. Zato so že pripravili pravilnik tekmovanja, ki ga bo potrdila avto-moto zveza Jugoslavije.

Tudi letos bodo obiskovalci motokroca 69 lahko kupili

spominske značke, ki jih bo v dveh velikostih izdelala znana italijanska delavnica Bertoni iz Milana.

● **Predstavniki tiska, radia in televizije se bodo na predvečer tekmovanja pomerili na Kompasovem tristetnem avtomatskem kegljišču na Ljubelju** novinarjem bodo pokazali tudi vse objekte zimsko športnega središča na Ze'encih.

● **Vsi obiskovalci motokrosa bodo lahko v nedeljo, 27. aprila, združili izlet v podljubeljsko dolino s smučanjem na Zelenici,** kjer je toliko snega, da se bo smuka potegnila v pozno pomlad. Tako bodo športne prireditve združili s turizmom.

● **Pivovarna Union bo opremila press center s svojim poznanim pivom.** Kaže, da predstavniki sedme sile ne bodo jejni.

V. Erjavšek

Goste iz Ste Marie aux Mines je na kranjski železniški postaji sprejel predsednik tržiške občinske skupščine. — Foto: F. Perdan

V petek zvečer je prispela v Trzič na dvodnevni obisk 48-članska skupina iz pobratenega mesta Ste Marie aux Mines. — Foto: F. Perdan

ŠTAJERSKA in KOROŠKA v REVOLUCIJI osrednja proslava štajerskih in koroških partizanskih enot pohoda XIV. divizije in ustanovitve OF slovenije
27. aprila 1969 VELENJE

Proslave v počastitev obletnice ustanovitve osvobodilne fronte slovenskega naroda in 25-letnice pohoda legendarne XIV. divizije na Štajersko se bo po predvidevanjih udeležilo preko sto tisoč ljudi, med njimi pokrovitelj, predsednik republike Josip Broz-Tito, ki bo ob tej priliki tudi govoril.

Priljubljeni odbor za letošnje osrednje slovensko proslavo ob 27. aprilu, katera bo istega dne v Velenju pod geslom »Štajerska in Koroška v revoluciji — osrednja proslava štajerskih in koroških partizanskih enot, pohoda XIV. divizije in ustanovitve osvobodilne fronte Slovenije«, je pretekli teden v Klubu poslancev v Ljubljani sklical novinarsko konferenco, na kateri so prisotne seznanili s potekom priprav na to veličastno slavo. Velenjska proslava je, po besedah predsednika tamkajšnje občinske skupščine, važna tudi zaradi dejstva, da je 27. april letos prvič republiški praznik in ima zaradi tega še poseben pomen. Po prvotnem predlogu naj bi bila le spomin na pohod legendarne štirinajste divizije na Štajersko pred petindvajsetimi leti. Se več. Veličastni zbor v rudarskem Velenju bo tudi spomin na delež Štajerske in Koroške v NOB, saj se bodo pogoje borcev štirinajste v Velenju zbrali tudi pripadniki ostalih partizanskih enot, ki so sodelovali v borbi in dokončni osvoboditvi omenjenih pokrajin.

Prireditelji računajo, da se bo 27. aprila v Velenju zbralo preko sto tisoč ljudi, saj je že sedaj v Sloveniji za proslavo veliko zanimanje. Pričakujejo, da bo na proslavi, poleg Štajercer in Korošcev, veliko Primorcev, pa tudi drugi predeli republike ne bodo zaostajali. (O udeležbi z Gorenjske smo v našem časniku že pisali).

Osrednja prireditev bo 27. aprila (nedelja) ob 11. uri na prostoru pred občinsko skupščino. Borci vseh partizanskih enot se bodo zbrali na posebnem prostoru, kjer bo-

do dobili spominske značke, le-te bodo za borce štirinajste oštevilčene, in posebne miniaturne izdaje Kajuhovih pesmi. Nato se bodo enote zvrstile pred slavnostno tribuno, kjer bo predsednik republike Titu — predsednik je udeležbo že obljubil — raportiral prvi komendant nekdanje IV. operativne cone Franc Poglajen-Kranjc. Ob tribuni bo tudi poseben prostor za svoje padlih borcev štirinajste in drugih enot Štajerske in Koroške.

Po uradnem delu bo kulturni program, v katerem bodo sodelovali združeni mladinski zbori Šaleške doline, Partizanski invalidski pevski zbor in znani slovenski dramski umetniki.

Sestindvajsetega aprila zvečer bodo v Domu kulture v Velenju odprli razstavo »Štajerska in Koroška v revoluciji«, nato pa bo slavnostni koncert Partizanskega invalidskega pevskega zbora, ki letos prav tako slavi 25-letnico obstoja.

Ob osrednji proslavi bo še cela vrsta drugih, manjših slovesnosti. Nekatere med njimi so se že začele, tako pohod pionirjev po poteh štirinajste divizije. Pot najmlajših se je pričela na Suhorju. Prav tako bo 4. julija slovesnost na Sedlarjevem, kjer je legendarna štirinajsta prešla slovensko-hrvatsko mejo.

Člani pripravljalnega odbora so nam povedali, da tudi onstran meja domovine vlada za proslavo dokajšnje zanimanje, zato pričakujejo goste iz sosednje Avstrije in Italije, saj je velenjsko slavo tudi manifestacija dobrih in plodnih sosedskih odnosov.

J. Košack